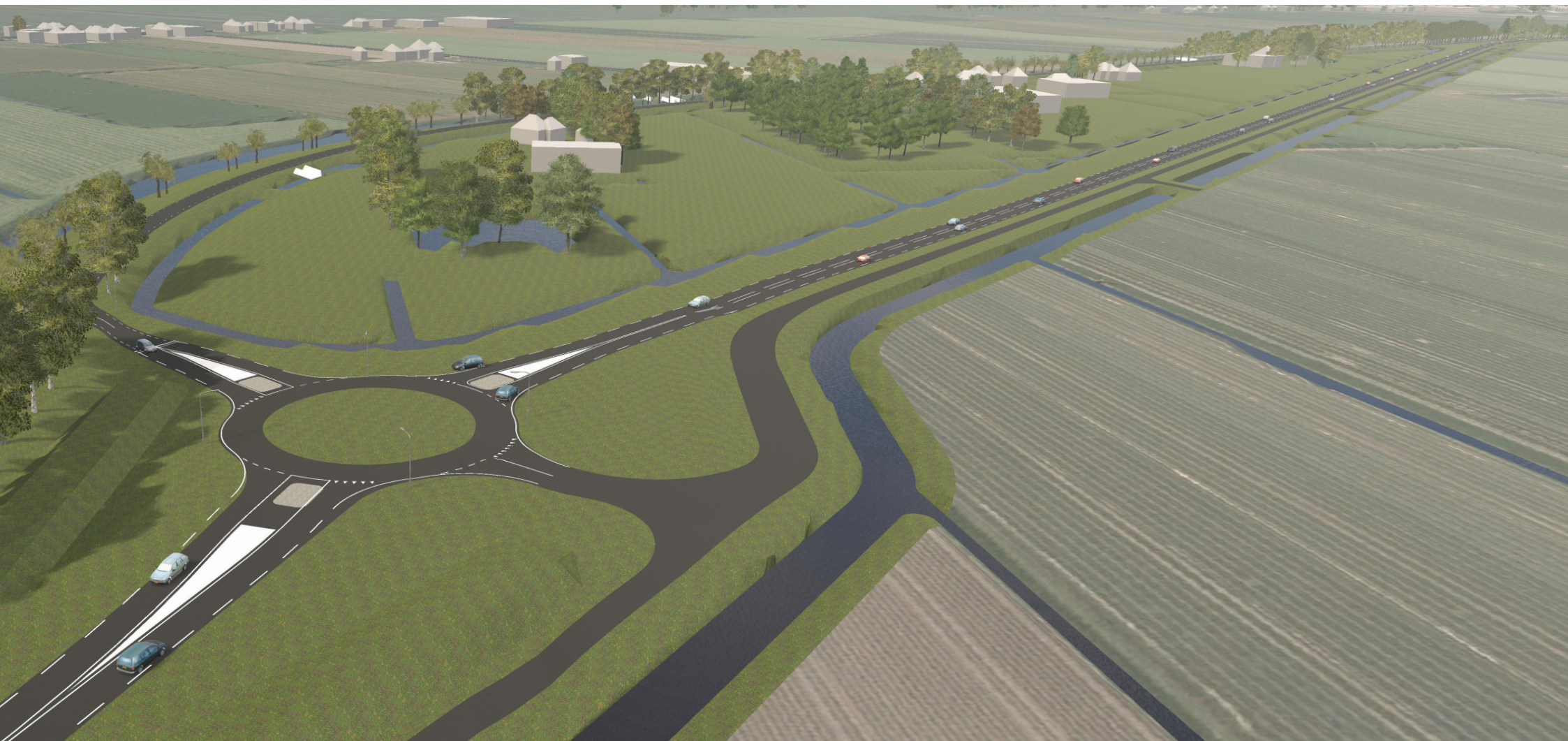

LANDSCHAPPELIJK INPASSINGSPLAN A.C. DE GRAAFWEG (N241)

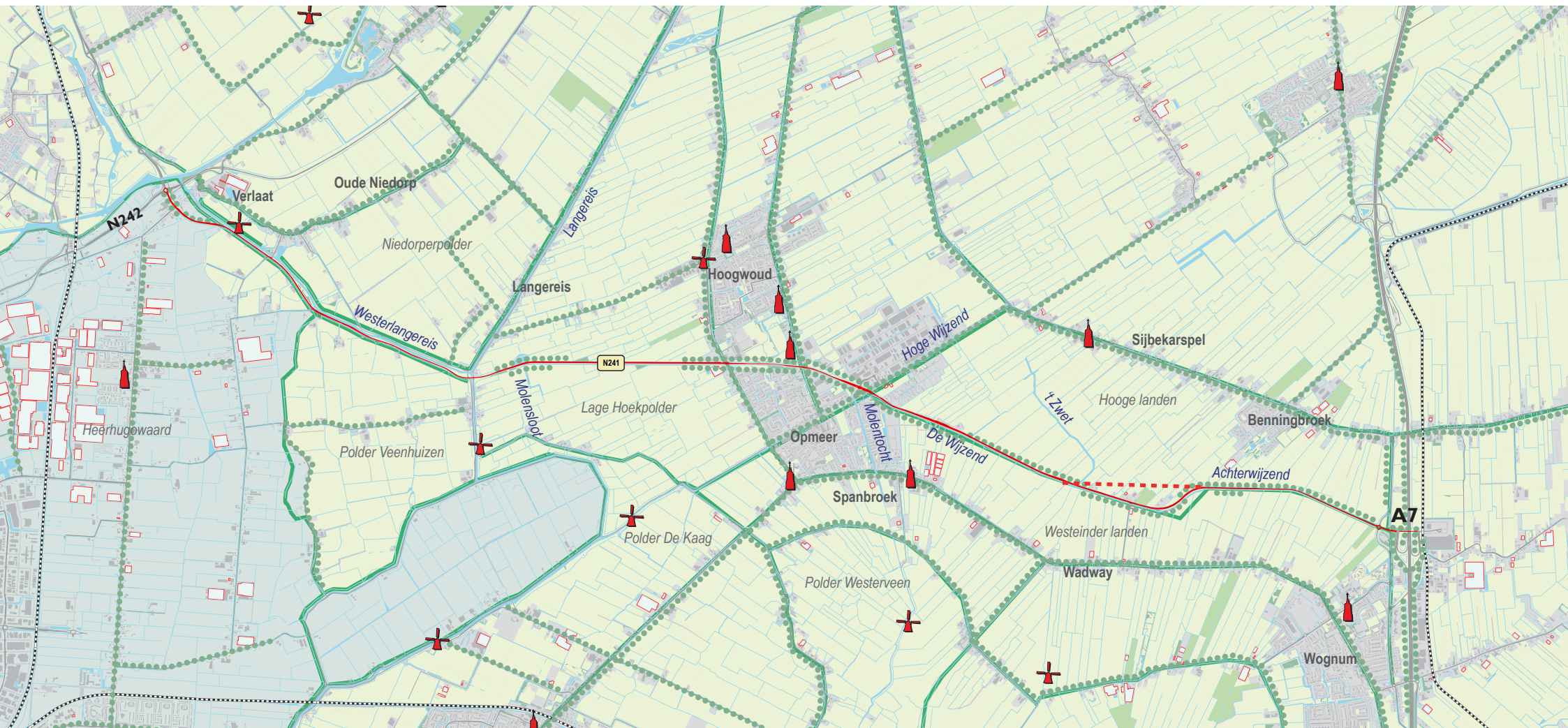

A.C. de Graafweg (N241) op ringdijk Heerhugowaard met zicht op molen 'De Hoop'

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	5		
1.1 Aanleiding	5		
2. HET LANDSCHAP	6		
2.1 Ontstaansgeschiedenis	6		
2.2 Het ontstaan van de N241	9		
2.3 Deelgebied Langs de Westerlangereis	10		
2.4 Deelgebied polder Lage Hoek en Opmeer	12		
2.5 Deelgebied Langs de Achterwijzend	16		
3. WENSEN EN EISEN	18		
3.1 Landschap & Cultuurhistorie	18		
3.2 Natuur	20		
3.2.1 Eisen natuur	20		
3.2.2 Kansen natuur	21		
3.2.3 Groenbeleidsplan 2018 Opmeer	23		
3.2.4 Groenstructuurplan Medemblik 2011	23		
3.3 Woon- en Leefomgeving	24		
		3.4 Recreatie	24
		3.5 Veiligheid en duurzaamheid	24
		3.6 Dijken	24
		3.7 Kabels en leidingen	25
		3.8 Water	25
		3.9 Geluid	25
		4. VISIE	26
		4.1 Visie	26
		4.2 Inpassing	28
		4.2.1 Deelgebied Langs de Westerlangereis	28
		4.2.2 Deelgebied polder Lage Hoek en Opmeer	36
		4.2.3 Deelgebied Langs de Achterwijzend	42
		5. CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN	49
		BRONNEN	50

Figuur 1.1 plangebied en landschap

I. INLEIDING

I.1 AANLEIDING

De A.C. de Graafweg is de provinciale weg N241 tussen Heerhugowaard (de aansluiting met de N242, rotonde Verlaat) en de A7 bij Wognum. Dit deel van de N241 wordt in dit rapport de N241 A.C. de Graafweg genoemd. De weg is aan groot onderhoud toe. Daarnaast is gebleken dat maatregelen nodig zijn om de verkeersveiligheid te verbeteren en de doorstroming te garanderen. De maatregelen bestaan uit het verbreden van het wegprofiel, het fietspad en het realiseren van een obstakelvrije zone. Dit leidt tot een wijziging van het aanzicht en de ruimte die de weg nodig heeft.

De herinrichting omvat het verbreden van de bestaande rijbaan van 6,10 meter naar 7,60 meter, het realiseren van een obstakelvrije zone van 4,50 meter (vanuit binnenkant wegbelijning) en het verbreden van het fietspad van 2,50 meter tot 3,00 meter. Dit leidt tot een aangepast en breder profiel, waardoor een groot deel van het traject buiten het bestaande ruimtebeslag treedt. In dit *Landschappelijk inpassingsplan* is de inpassing van de toekomstige N241 A.C. de Graafweg toegelicht.

I.2 DE OPGAVE

Het *Landschappelijk inpassingsplan* is het sluitstuk waarin het voorkeursontwerp met de overeengekomen wensen uit de omgeving, waarbinnen het ruimtebeslag van het PIP een landschappelijke uitwerking krijgt.

De landschappelijke inpassing beoogt een samenhangende route met de verbinding van verschillende landschapstypen en daarbij horende karakteristieken. Rekening houdend met de eisen en wensen uit het beleid, de woon- en leefomgeving (stakeholderbijeenkomsten) en waar mogelijk het versterken van natuurnetwerken, biodiversiteit en groen. Daarnaast is er ook een concrete invulling gegeven aan de ruimtelijke vraagstukken rondom de weg, als voorbereiding op de uitvoering van de inrichting.

I.3 PROCES

Dit *Landschappelijk inpassingsplan* is onderdeel van een proces om te komen tot de herinrichting van de weg. Het proces is gestart met het betrekken van de omgeving. Alle input heeft geleid tot een Afwegingsnotitie (juni 2018) waarin inpassingsvarianten met elkaar vergeleken en integraal beoordeeld zijn om te komen tot een optimale tracékeuze. Een landschappelijke beoordeling was daar een onderdeel van. Op basis van verschillende beoordelingscriteria is het voorkeursontwerp voor de N241 A.C. de Graafweg ontstaan. Er is vervolgens een provinciaal inpassingsplan (PIP) opgesteld met daarin de voorwaardelijke verplichting om een landschappelijk inpassingsplan op te stellen en de daarin opgenomen maatregelen uit te voeren. Met dit LIP wordt hieraan invulling gegeven. Het PIP is 4 maart 2019 vastgesteld door Provinciale Staten van Noord-Holland.

In drie stakeholdersessies, in oktober 2018, gaven alle geïnteresseerden en omwonenden input voor de eerste aanzet van het landschappelijk inpassingsplan. Tegelijkertijd zijn in aparte stakeholdersessies uitgangspunten en wensen besproken: met de gemeente Heerhugowaard, de gemeente Opmeer en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. In januari 2019 is het concept rapport door de afdelingen ecologie, groenbeheer, objectbeheer, techniek en verkeer binnen de PNH getoetst. Tijdens dit afwegingsoverleg zijn keuzes voorgelegd door het projectteam en zijn beslissingen gemaakt.

Er is een 3D-model ontwikkeld om tot een optimale integratie te komen, ter ondersteuning van het ontwerpproces. Dit is gebruikt voor interne en externe communicatie. Specifieke inhoudelijke randvoorwaarden op het gebied van circulariteit en duurzaamheid zijn niet in dit plan opgenomen.

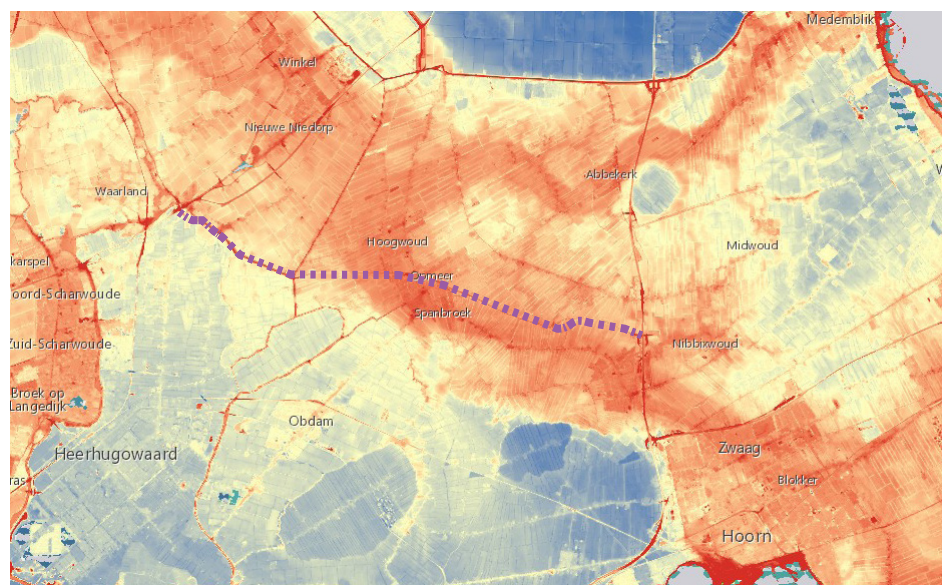
¹ Grontmij - Trajectstudie N241 A.C. de Graafweg, 10 december 2015

2. HET LANDSCHAP

Het plangebied ligt volledig binnen het Oude Zeekleilandschap van Noord-Holland. Het Oude Zeekleilandschap bestaat vooral uit een combinatie van half open gebieden en open tot zeer open gebieden. Doordat het is ontgonnen als veengebied, kent het hier ook de ruimtelijke karakteristieken van: met langgestrekte lintdorpen, een regelmatige, opstreckende verkaveling en veel sloten, vaarten en tochten.

2.1 ONTSTAANGESCHIEDENIS

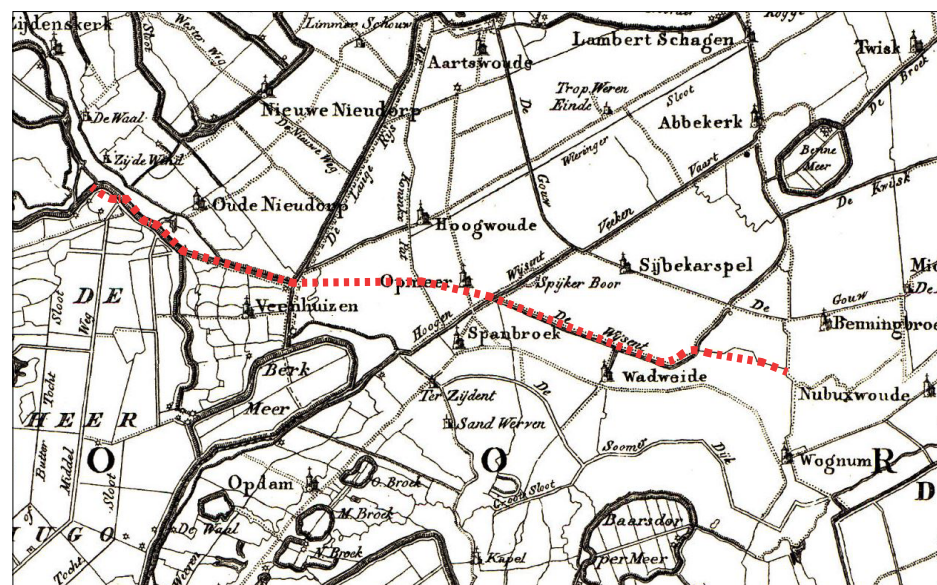
West-Friesland is ontstaan uit grote hoeveelheden sediment die zijn afgezet door het Zeegat van Bergen¹. Dit getidebekke dat tot ver in het binnenland reikte, zorgde voor opslibbing met zand en klei uit zee (zie figuur 2.1).

Figuur 2.1 Hoogtekaart met ligging kreekrug en lager gelegen droogmakerijen (ahn-viewer)

Na het sluiten van het zeegat klom de klei in en kwam de kreek waarin het zand was afgezet hoger in het landschap te liggen. Op deze hoger gelegen delen vestigde zich al vroeg een groot aantal mensen in een relatief hoge dichtheid. Vanaf de IJzertijd vernatte het gebied waardoor er veen zich ontwikkelde. Dit maakte het gebied ongeschikt voor bewoning. Vanaf de vroege middeleeuwen werd het gebied vanuit de hoge delen langs ontwikkelingsassen in ontginning genomen. Een deel van de ontginningen liep tegen natuurlijke grenzen aan, maar elders trok men steeds verder het veen in. De nederzettingen in de veengebieden groeiden uit de ontwikkelingsassen en kregen de vorm van langgestrekte linten.

Door de doorgaande bodemdaling, erosie en overstromingen ontstonden verschillende binnenmeren, zoals de Heerhugowaard en Berkmeer.

Figuur 2.2 Topografische kaart 1815 (topotijdreis)

¹ Bron: Ontstaansgeschiedenis afgeleid uit Leidraad Landschap en Cultuurhistorie 2018

Tegelijkertijd met de ontginningen begon men vanaf omstreeks de 11e eeuw met het aanleggen van dijken om de veenontginningen tegen inbraken van de zee te beschermen. Vanaf de tweede helft van de 13e eeuw vormden de verschillende dijken één geheel: de Westfriese Omringdijk. Door de gesloten dijk nam de invloed van de zee sterk af, maar de Omringdijk onderging ook in de periode daarna veranderingen door de vele doorbraken. Achter zwakke dijken werden inlaagdijken (reservewaterkeringen) aangelegd.

Het veenpakket dat zich eerder op de kleibodem had ontwikkeld, was inmiddels verdwenen door oxidatie. Het gebied heeft echter wel de ruimtelijke karakteristieken van een veenontginningsgebied behouden en onder enkele oude huisplaatsen en kerken zijn nog veenrestanten terug te vinden. Door het verdwijnen van het veen kwam het zeekleilandschap en het reliëf van de getijdegeulen weer aan de oppervlakte. De voormalige getijdegeulen zijn nog herkenbaar als hoger gelegen kreekruggen.

Deelgebied Langs de Westerlangereis

De Westerlangereis (gelegen naast de A.C. de Graafweg) is in de huidige situatie de ringvaart van de polder Heerhugowaard en een aantakking op de Langereis (oversteek bij de ovonde N241). Voordat de vaart in 1539 werd gegraven, ging de afwatering via de Oude Wetering door Veenhuizen. De polder van Veenhuizen vormt de laatste fase van de veenontginning van het Geestmerambacht, dat zijn beslag kreeg rond 1100. Deze ontginning vond plaats van west naar oost, waardoor Veenhuizen een relatief late veenontginning is.

De heer van Veenhuizen, *Albrecht Bloys van Treslong*, vond de afwatering van het meer de Waard naar de Langereis niet langer aanvaardbaar. Hij bedacht een plan om de Westerlangereis te graven tussen Veenhuizen en Oude Niedorp als aansluiting op de Langereis tot de Groenedijk. Met het droogmaken van de polder Heerhugowaard in 1630 werd de Westerlangereis als ringvaart

doorgegraven naar het Verlaat. De polder van de Heerhugowaard langs de A.C. de Graafweg bestaat gedeeltelijk uit druipland: eilanden waarbij de grond inklonk door bewoning en intensief gebruik en steeds werd opgehoogd. Kenmerkend is de nu zichtbare nog kronkelige verkaveling in tegenstelling tot het rechte verkavelingspatroon van de droogmakerij Heerhugowaard. De Groenedijk is als grens van Veenhuizen en Heerhugowaard ook zichtbaar als dijk.

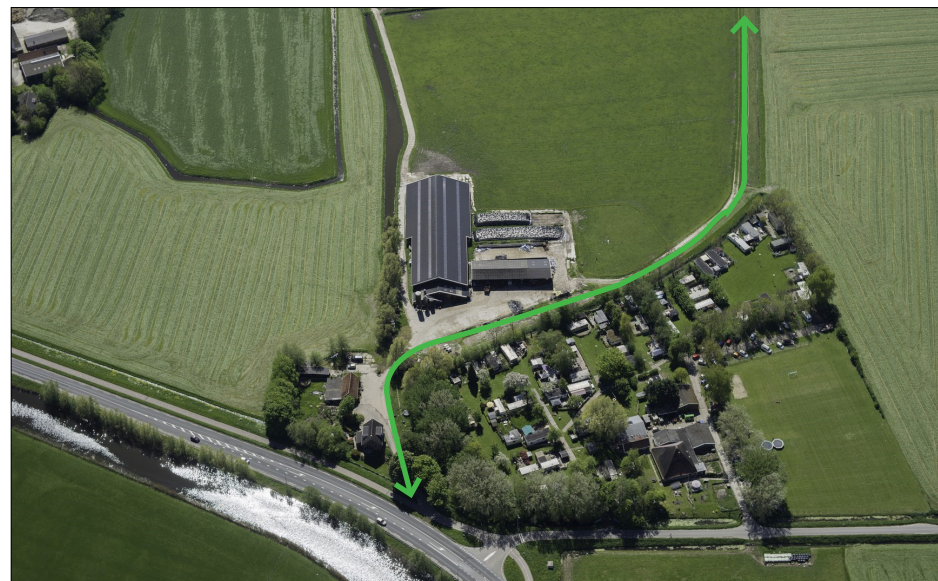

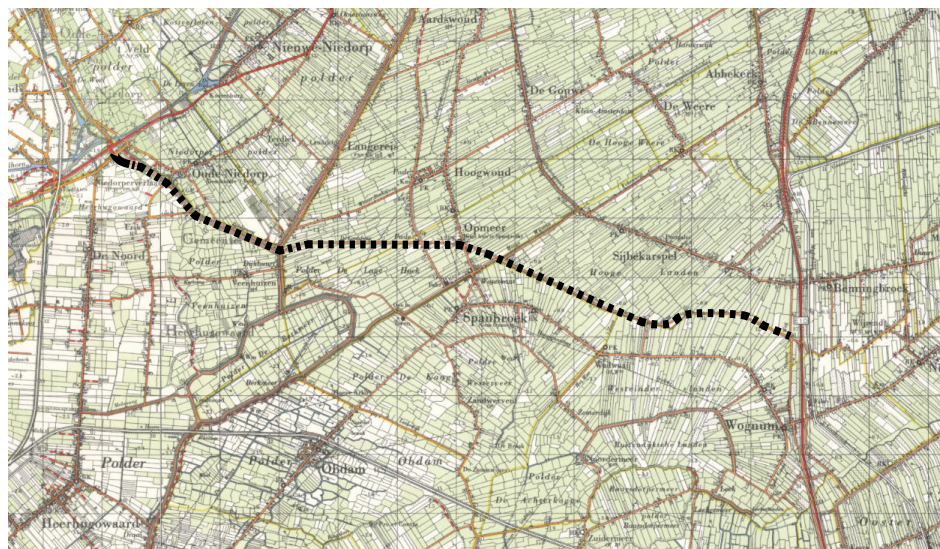
Foto aansluiting Groenedijk op ringdijk Heerhugowaard, kronkelige verkaveling druipland en Westerlangereis

² Bron: historische geografie van de A.C. de Graafweg, traject Heerhugowaard, Henk Komen

Deelgebied Polder Lage Hoek en Opmeer

Aan de oostkant van de Langereis (ovonde) ligt polder Lage Hoek, waar de A.C. de Graafweg doorheen snijdt. Deze polder was onderdeel van de Binnenpolder die uit de 16e eeuw dateert en heeft een ver in het gebied uitstreckende verkaveling met herkenbare verkavelingsstructuren in zuidweg-noordoostelijke richting. De Binnenpolder werd in kleinere gebieden opgedeeld aan de hand van de afwatering en waterpeilen. Een groot gebied rond Opmeer bestaat uit deze verkaveling. De A.C. de Graafweg snijdt scherp door de verkaveling van de open polder.

De A.C. de Graafweg gaat verder oostelijk door het dorp Opmeer. Opmeer leent zijn naam aan het land 'op het meer'. Twee open bebouwingslinten, die op een hoger gelegen kreekkrug zijn gebouwd, verbinden de dorpen Opmeer, Spanbroek en Hoogwoud.

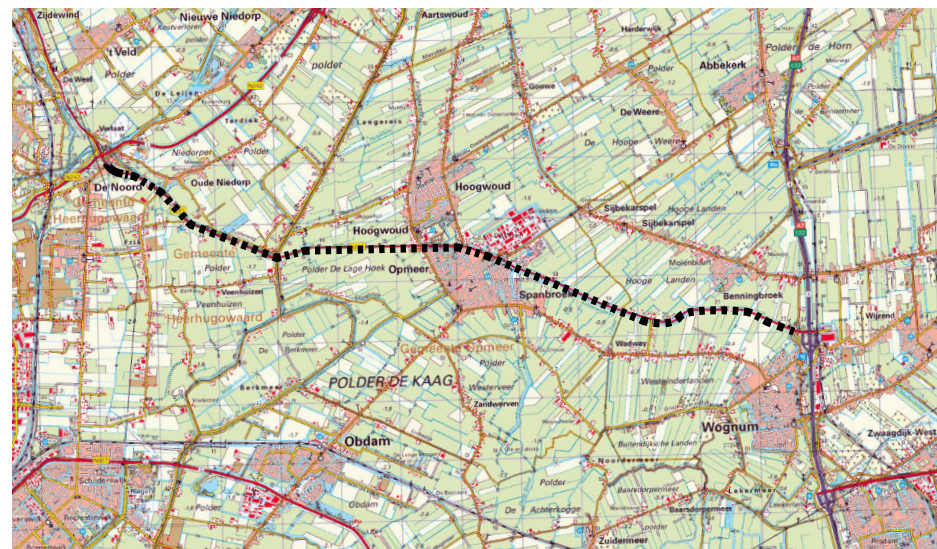

Figuur 2.3 Topografische kaart 1970 (topotijdreis)

De woningen in de dorpskern en de bebouwingslinten dateren nog uit ca. 1850-1950, de dorpskern is verder buiten het lint uitgebreid tussen ca. 1960 tot 2000. De verkavelingsrichting loopt door tot de Wijzend, hier begint een andere verkavelingsstructuur die zichtbaar is aan de zuidkant van de weg.

De Achterwijzend

Aan de oostkant van Opmeer ligt de A.C. de Graafweg langs de Achterwijzend. De Achterwijzend is van oorsprong een afvoersloot van de polder Hooge Landen. Herkenbaar is het patroon van de cultuurhistorische waarierverkaveling die vanuit de dorpslinten Wadway en Benningbroek zijn gemaakt. Tussen ca. 1960 en 1980 is op de flanken van de kreekkrug een aantal boomgaarden aangelegd die reikten vanuit de bebouwingslinten tot aan de A.C. de Graafweg. Rond 2010 is de laatste boomgaard langs de weg weer omgevormd naar een sterk open gebied.

Figuur 2.4 Topografische kaart 2017 (topotijdreis)

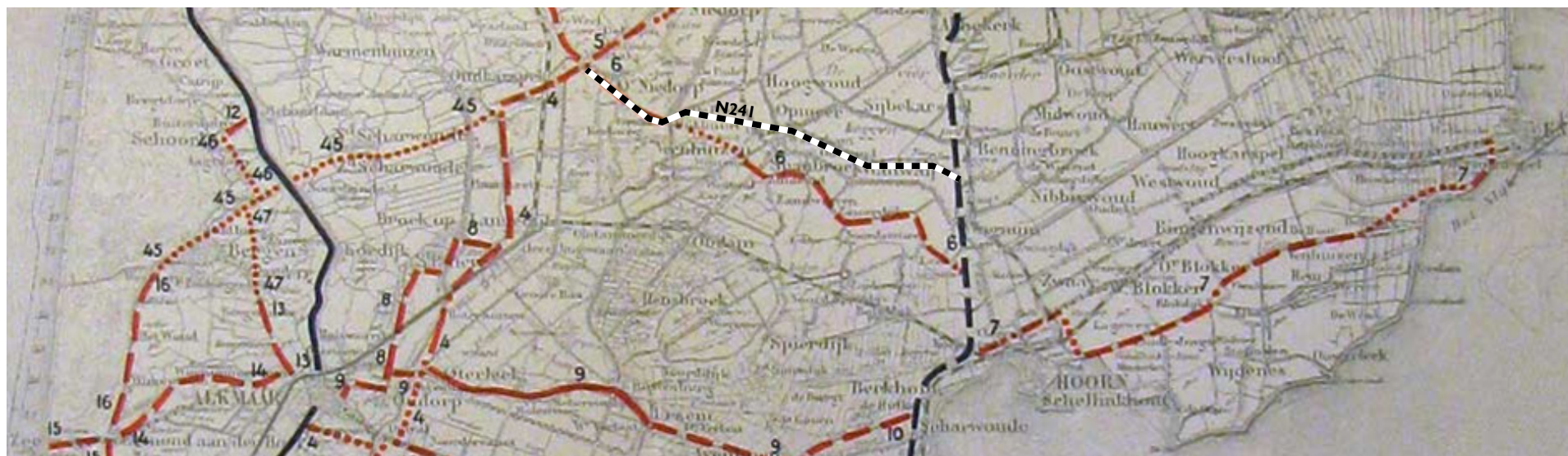
2.2 HET ONTSTAAN VAN DE N241

De Provinciale Waterstaat van Noord-Holland ontwierp in 1923 het Primaire Wegenplan vanwege het toenemende doorgaande verkeer in de provincie. Na inspraak van belanghebbenden en belangstellenden werd de verbinding Verlaat - Wognum toegevoegd aan dit Wegenplan, zodat er een doorgaande verbinding Schagen-Hoorn zou ontstaan.

De verbinding werd in eerste instantie gepland vanaf het Verlaat naar de Langereis (ovonde) en vervolgens over kronkelige wegen ten zuiden van Spanbroek, door Wadway en Wognum. Vanwege de opkomst van gemotoriseerd wegvervoer en de hoge loon- en brandstofkosten werd de stoomtramverbinding tussen Wognum-Schagen in 1930 opgeheven. In het landschap is er nog een verwijzing te vinden naar die tijd: de Tramweg.

Er is toen besloten om het in onbruik geraakte spoorwegtracé tussen Wognum en Opmeer te gebruiken voor de N241. Daarmee kwam de weg iets noordelijker te liggen. Dit wegvak is opgeleverd in 1935. Het wegvak Verlaat-Langereis werd opgeleverd in 1936. Het wegvak Langereis-Opmeer was pas gereed in juli 1939, waarna de weg tussen Verlaat en Wognum volledig voor het verkeer opengesteld kon worden.

De A.C. de Graafweg ligt aan de landschappelijke structuren: de ringdijk van Heerhugowaard en het oude trambaantracé langs de Achterwijdend. Daartussen is de weg verbonden met een doorsnijding van de Lage Hoekpolder.

Figuur 2.5 Provinciaal Wegenplan 1929 (N241 roodwit gestippeld)

2.3 DEELGEBIED LANGS DE WESTERLANGEREIS

Ligging in het landschap

Het westelijke deel van de A.C. de Graafweg ligt op de noordelijke ringdijk van de droogmakerij Heerhugowaard. Aan de westkant ligt de weg in de droogmakerij tot de rotonde bij Verlaat.

De buitendijkse overhoeken tussen de A.C. de Graafweg en de Westerlangereis zijn veelal beplant. Aan de binnenteen van de ringdijk staat de beplanting vooral rond erven. Op een aantal plekken staan bomenrijen op de binnenteen, aan de voet van de dijk ter hoogte van een erf. De bomen bestaan uit verschillende soorten en zijn in verschillende perioden aangebracht.

De aansluiting met de Polder Veenhuizen (Groenedijk) is verdicht en de polder ligt hier iets minder diep. Oude Niedorp ligt dicht bij de A.C. de Graafweg, waardoor de open ruimte hier minder uitgestrekt is. De A.C. de Graafweg passeert de Langereis met een recent aangelegde ovonde.

Structuren en elementen:

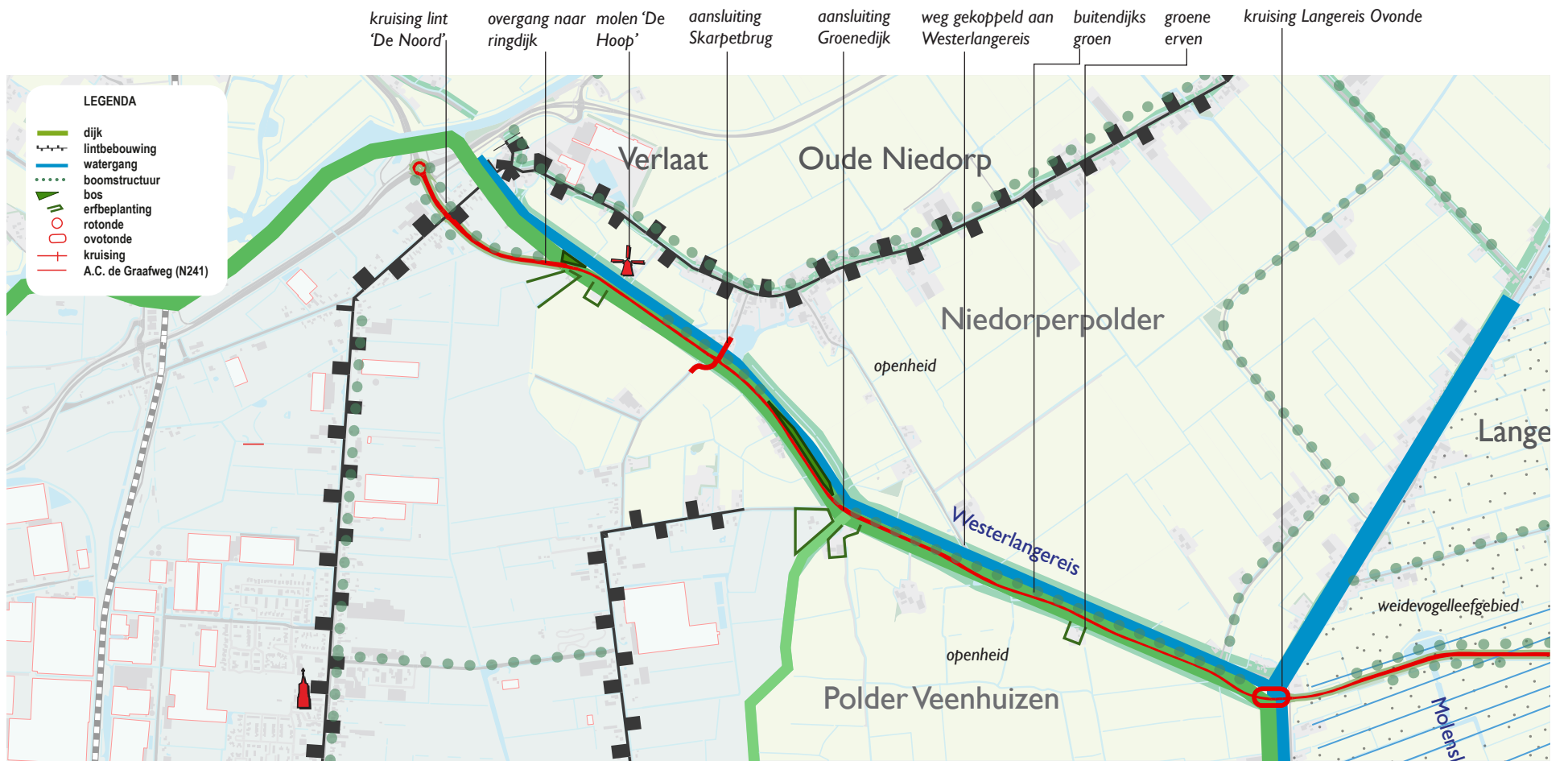
- Ringvaart Westerlangereis
- Ringdijk met steil binnentalud en smalle bermsloot
- Groenedijk Veenhuizen
- Druiplanden
- Openheid en zicht op het landschap
- Groene buitendijkse gebieden
- Bebouwingslint 'De Noord'
- Rijksmonument: Molen 'De Hoop'
- Skarpetbrug, de verbinding met Oude Niedorp

Weg gezien vanaf Verlaat richting ringdijk Heerhugowaard, bomen langs de weg.

Ringdijk Heerhugowaard, groene erven in polder en bomen in buitendijkse zone langs Westerlangereis.

Figuur 2.6 deelgebied Langs de Westerlangereis

2.4 DEELGEBIED POLDER LAGE HOEK EN OPMEER

Ligging in het landschap

De A.C. de Graafweg doorsnijdt het verkavelingspatroon van de open polder Lage Hoek. Een deel van de polder heeft een natuurfunctie naast een agrarische functie. Een groot deel van de weg heeft begeleidende beplanting aan beide zijden. De overhoeken zijn beplant als bosvakken en liggen veelal aan beide zijden van de weg.

Verder naar het oosten ligt de weg door Opmeer. Over vrijwel dit gehele traject heeft de A.C. de Graafweg aan beide zijden begeleidende beplanting. De kruispunten in het dorp zijn open. De ruimtelijke relatie van de A.C. de Graafweg met het bebouwde gebied is zeer wisselend: een aantal overhoeken is beplant als bosvakken en liggen veelal aan beide kanten van de weg.

In het westen van de kern kruist de weg twee bebouwingslinten: de Pade (westelijk lint) en de Middelweg (oostelijk lint). Aan de noordzijde ligt het sportpark De Weyver en het evenemententerrein. Aan de zuidzijde van de weg bevindt zich de bebouwing van Opmeer, verscholen achter een groene geluidswal. Meer naar het oosten kruist de A.C. de Graafweg het water van de Hoge Wijzend, die de begrenzing tussen Opmeer en Spanbroek markeert.

Tussen de Middelweg en de Hoge Wijzend ligt aan de noordkant van de weg een open ruimte met relatief lage beplanting, met daarachter het industrieterrein de Veken (zichtlocatie). Aan de zuidkant ligt het museumterrein met daarnaast een parkje. Ten zuiden van de Hoge Wijzend is langs de woonwijk afschermende beplanting aangebracht. Aan de oostkant wisselen open ruimten met doorzichten en met groen afgeschermd gebied zich af. Vanaf het kruispunt bij Heerenweide ligt de weg weer open in het landschap.

Structuren en elementen:

- Doorsnijding van verkavelingsstructuur polder Lage Hoek.
- Openheid en zicht op het landschap.
- Bosvakken in overhoeken.
- Contrast openheid en groene bebouwde kom van Opmeer.
- Bebouwingslinten de Pade en Middelweg.

Polder Lage Hoek, zicht op open polder met afwisselende boomstructuur

Polder Lage Hoek, bosvak in overhoek met afwisselende boomstructuur

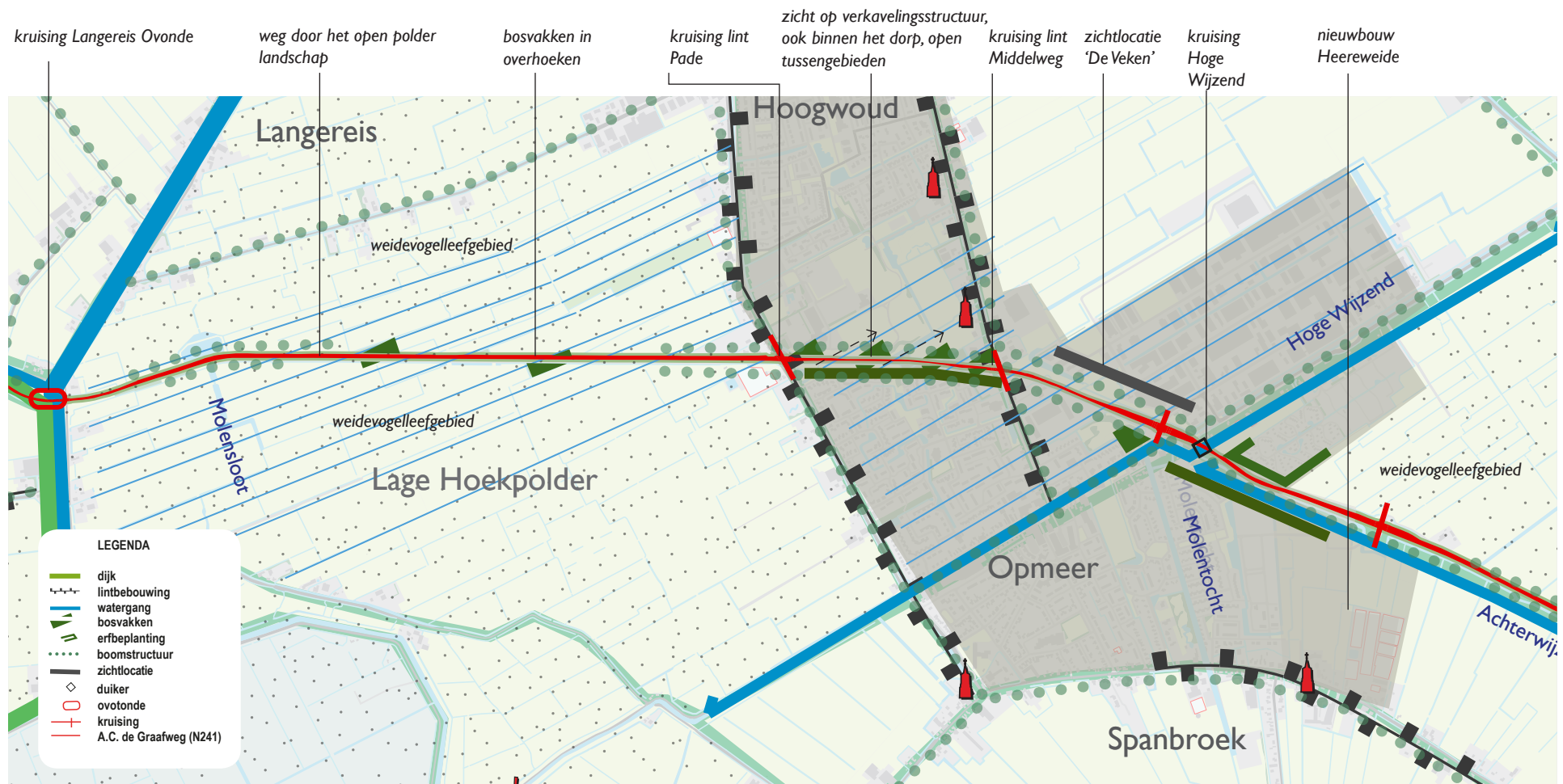
Kruising lint de Pade

Het contrast van het open polderlandschap met de dichte groene kern van Opmeer

Groene kern van Opmeer met zicht op lint Middelweg

Figuur 2.7 deelgebied Lage Hoekpolder en Opmeer

2.5 DEELGEBIED LANGS DE ACHTERWIJZEND

Ligging in het landschap

De A.C. De Graafweg volgt hier grotendeels de loop van de Achterwijzend en ligt op de scheidslijn van polder Hooge Landen en polder Westeinderlanden. De Achterwijzend kenmerkt zich door een breedte van ca. 6m tot 10m. De kavelsloten en bermsloten zijn hier circa 3m à 4m breed.

Een groot deel van de weg heeft op dit traject begeleidende beplanting aan beide zijden. Ter hoogte van de Tramweg staat een aantal woningen met erfbeplanting langs de weg. In het westelijke tracédeel ligt de Achterwijzend aan de zuidzijde. Ten oosten van de flauwe S-bocht in de A.C. de Graafweg kruist de Achterwijzend de weg met een duikerbrug. Vanaf hier loopt de Achterwijzend aan de noordzijde van de A.C. de Graafweg richting de A7.

Dit deelgebied kenmerkt zich door de open polder met aan beide kanten zicht op verdichte linten. Aan de noordkant van de A.C. de Graafweg ligt een weidevogelleefgebied. Het open landschap aan de oostkant van de Tramweg is een aantal jaren (vanaf 1960) iets meer verdicht geweest met boomgaarden die in de loop van de tijd weer verdwenen zijn.

Structuren en elementen:

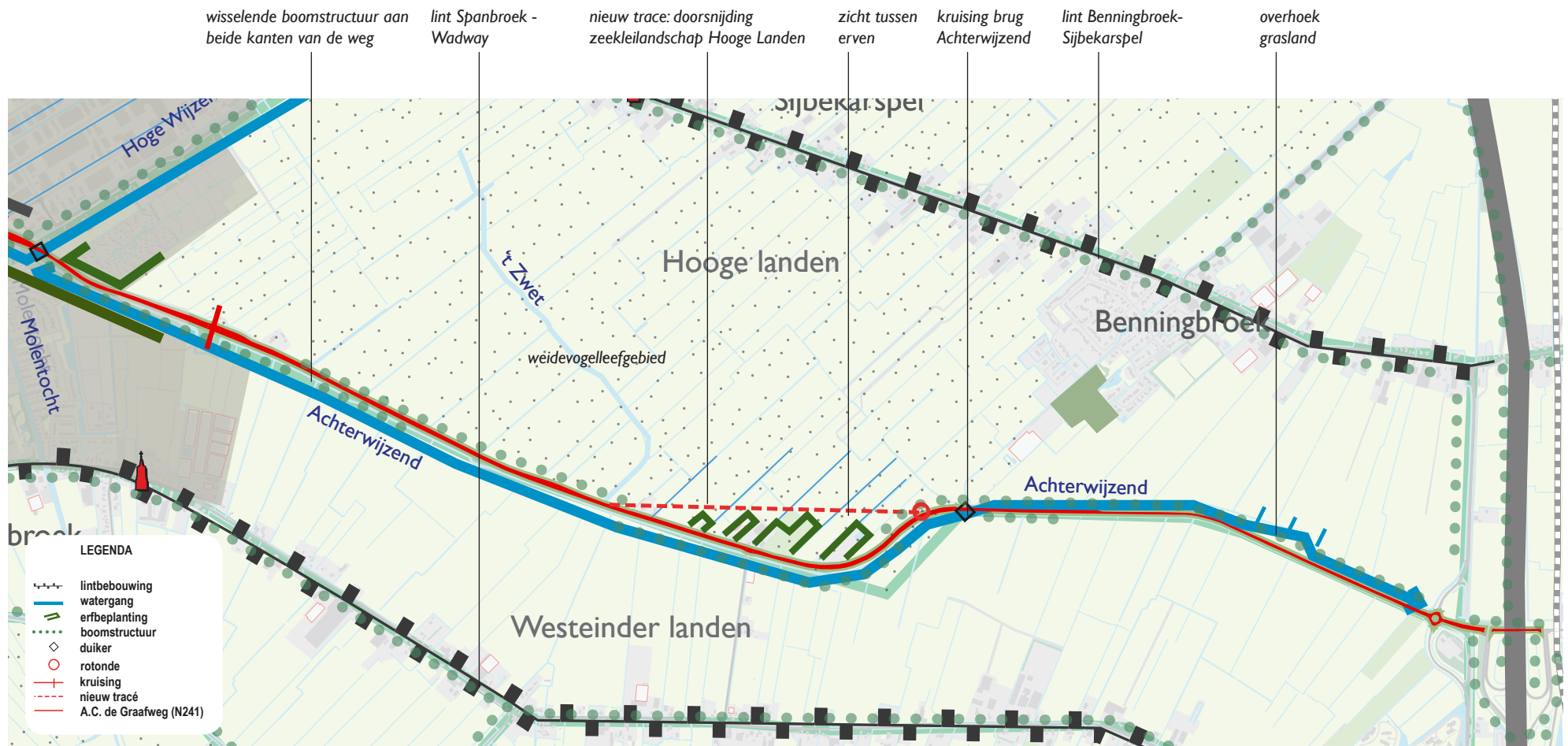
- Cultuurhistorische watergang Achterwijzend.
- Brug Achterwijzend.
- Zicht op open landschap en dichtheid van de linten.
- Groen gekoppeld aan erven.
- Doorzichten tussen erven naar open landschap.

Weg vanaf Opmeer richting A7, afwisselende bomenlaan langs de weg

De flauwe s-bocht nabij Tramweg en A7

Figuur 2.8 deelgebied Langs de Achterwijzend

3. WENSEN EN EISEN

De landschappelijke inpassing gaat hand in hand met randvoorwaarden uit de omgeving en overheidsbeleid. In dit hoofdstuk is een toelichting opgenomen van de factoren die als input hebben gediend.

3.1 LANDSCHAP & CULTUURHISTORIE

3.1.1 Provinciaal inpassingsplan

In het Provinciaal inpassingsplan zijn regels opgenomen waaraan de weg moet voldoen. Er dient invulling te worden gegeven aan de volgende landschappelijke inpassing:

- Langs de Westerlangereis: een herkenbaar dijkprofiel en gevarieerde wegbegeleidende beplanting, waarbij het zicht op molen De Hoop behouden blijft;
- Door de polder Lage Hoek: een herkenbare kavelstructuur en een open landschapsbeeld;
- In de kern Opmeer: overwegend laanbeplanting in samenhang met open zones, bosvakken, parken en afschermdende beplanting;
- Langs de Achterwijdend: een herkenbare kavelstructuur en een open landschapsbeeld voor zover dit met het oog op instandhouding van de essentiële vleermuisroute is toegestaan.

3.1.2 Provinciaal beleid Landschap en Cultuurhistorie

De Provincie biedt ruimte aan nieuwe ontwikkelingen, op een manier die bijdraagt aan de waarden en kwaliteiten van het landschap en waarbij de ontstaansgeschiedenis herkenbaar blijft. Voor dit landschappelijke inpassingsplan zijn de uitgangspunten en beleidskaders uit de *Leidraad Landschap en Cultuurhistorie 2018* en de *Uitwerkingsnota Groenzones Provinciale Infrastructuur West-Friesland* meegenomen. Met de *Leidraad Landschap en Cultuurhistorie* geeft de Provincie richting aan de ruimtelijke kwaliteit in het landelijk gebied om tot goede ontwerpen bij nieuwe ontwikkelingen te komen.

De uitwerkingsnota Groenzones is een uitwerking van de Leidraad en geeft de landschappelijke inrichtingsprincipes weer voor de N241 A.C. de Graafweg. Deze worden hieronder op hoofdlijnen toegelicht.

De uitgangspunten per trajectdeel volgens Provinciaal beleid zijn in figuur 3.1 schematisch weergegeven.

Langs de Westerlangereis

- Kruispunt Verlaat: verdichten met bomen (es/wilg) tot aan rotonde in de N242 om het lint te benadrukken en de achterkanten van bedrijf ten zuidwesten van de rotonde te begeleiden.
- N241 A.C. de Graafweg tussen de kruising met het lint en daar waar de Westerlangereis aantakt enkelzijdig beplanten met knotwilgen, geen essen langs de weg;
- Overhoekje kruising Niedorperdijk, aantal wilgen met rietlaagte;
- Zicht op molen De Hoop (Oude Niedorp) behouden;
- Aantal bomen behouden/plaatsen ter markering van brug in de Skarpetweg te Oude Niedorp;
- Zicht op water Westerlangereis versterken, geen onderbeplanting en verruiging van oevers door opschot voorkomen;
- Langs Westerlangereis: meer eco-oevers en riet waar ruimte is. Alleen beplanting bij erven, voorkeur voor (knot)wilg;
- Kruispunt Langereis/Westerlangereis benadrukken: zicht op water versterken door populieren op kruispunt direct langs het water niet te vervangen en aanleg van natte oevers met riet en eventueel wilgen.

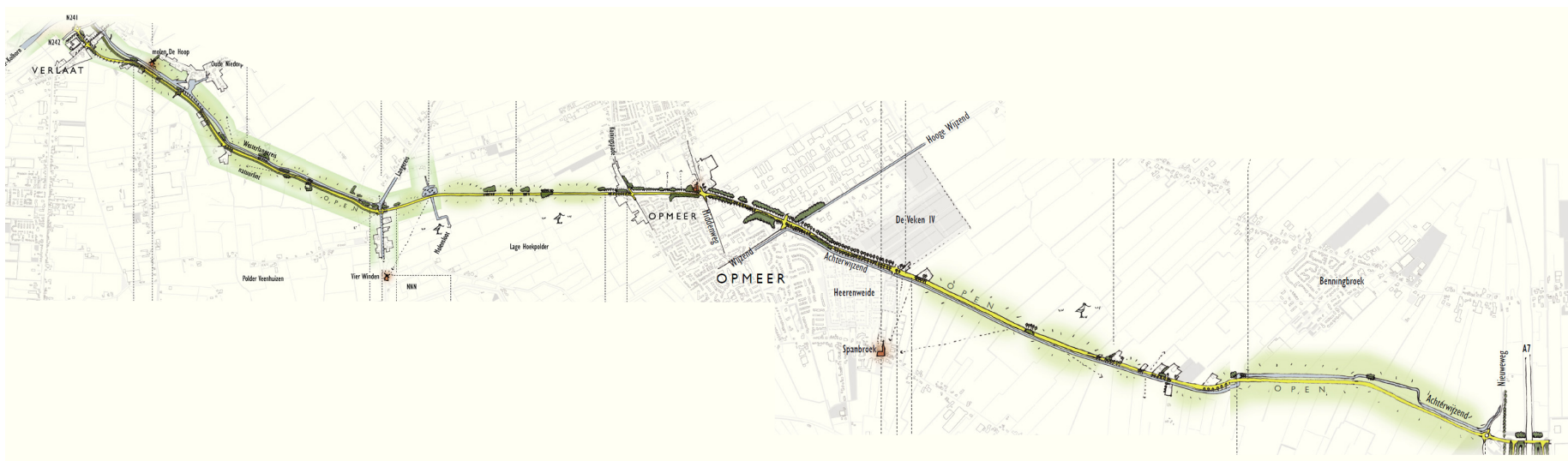
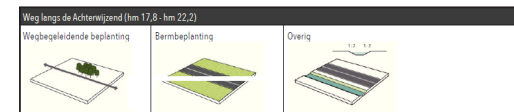
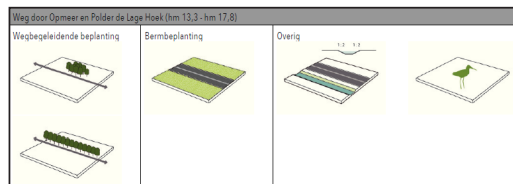
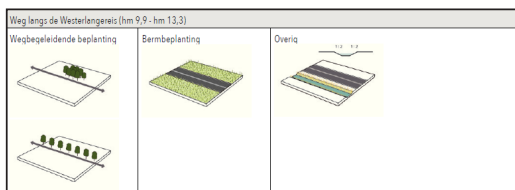
Door Opmeer en Polder de Lage Hoek

- Zicht op molen de Vier Winden en Molenslootzone;
- Weg van Langereis tot lint Pade heeft slechts beplanting op de overhoekjes met een aantal bomen in de bocht ter hoogte van de Molensloot (Natuur Netwerk Nederland-zone);

- Weg door Opmeer: afwisselend beplantingsbeeld behouden, met es, els, wilg, populier;
- Zicht op kerken/kerktorens (langs Middelweg) richting Hoogwoud en Spanbroek versterken/behouden;
- Waterkruising Achterwijdend/Wijzend/Hoge Wijzend rond brug en kruising Lindengracht/De Veken versterken.

Langs de Achterwijdend

- In de regel onbeplant met zicht op linten Wadway en Sijbekarspel;
- Ter hoogte van kruising Achterwijdend/N241 A.C. de Graafweg de wilgen en een paar elzen behouden als markering van de brug;
- Direct langs erven aantal bomen behouden/plaatsen om rafelige erfranden te begeleiden, tussen individuele erven extra openheid.

Figuur 3.1 PNH - Ontwerpprincipes landschappelijke inpassing N241 A.C. de Graafweg
(bron: Uitwerkingsnota Groenzones Provinciale Infrastructuur)

3.2 NATUUR

Bij de herinrichting van de A.C. de Graafweg zijn raakvlakken met een weidevogelleefgebied en een vleermuisroute. Daarnaast liggen er kansen voor het verbeteren van de biodiversiteit en natuurvriendelijker maken van de directe omgeving van de weg.

3.2.1 Eisen natuur

De provincie dient zich te houden aan de wettelijke eisen voor flora en fauna. Eisen op het gebied van natuur zijn verankerd in landelijke, provinciale en gemeentelijke wetgeving.

Wet natuurbescherming

De essentiële vleermuisroute dient in stand worden gehouden langs de Achterwijdend. De ingrepen die worden gedaan mogen geen negatief effect hebben op deze route en de leefwijze van de vleermuizen. Hiervoor is onderzocht welke bomen langs de N241 door gewone dwergvleermuizen gebruikt worden als vliegroute.

Bomencompensatie

- Het grootste deel van de bomen langs het tracé in het buitengebied, valt wettelijk onder de Wet natuurbescherming.
- De bomen in de kern van Opmeer vallen onder de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) van gemeente Opmeer.
- De provincie Noord-Holland is verplicht om bomen volgens de wettelijke normen te compenseren. Dit kan gebeuren binnen en buiten het plangebied voor de herinrichting, in overleg met de betrokken gemeenten.
- In het kader van de herinrichting moeten vooralsnog ongeveer 650 bomen worden gekapt, waarvan ongeveer 450 bomen in het buitengebied en ongeveer 200 bomen in Opmeer.

Objectbeheer Groen (PNH)

- Zoveel mogelijk bomen compenseren die noodzakelijkerwijs dienen worden gekapt.
- Voor het behoud van de essentiële vleermuisroute mag er maximaal een gat van dertig meter in het riet of boomkronen aanwezig zijn (incidenteel).
- De overhoeken dienen goed bereikbaar te blijven voor beheer.
- De toegangen naar de overhoeken moeten voldoende breed zijn voor een trekker.
- De leidraad Meerjarenprogramma Ontsnippering (MJPO) dient te worden aangehouden voor de ecoduiker.
- Begroeiing tussen het fietspad en de weg mag tot maximaal 50 cm vanaf de weg uitgroeien en dient dus op circa één meter vanaf het fietspad geplant te worden.
- Bermen dienen waar mogelijk bloemrijk te worden gemaakt en beheerd.
- Een rij bomen dient ten minste drie soorten bomen te bevatten.
- Er dienen geen nieuwe knotwilgen te worden aangeplant langs de weg.
- Nieuwe aanplant van bomen langs de provinciale weg is van hart tot hart om de twaalf meter.
- De verlichting dient te worden afgestemd op vleermuizen, in afstemming met de provincie Noord-Holland.

3.2.2 Kansen natuur

In het proces zijn vanuit diverse stakeholders kansen en wensen voor natuur ingediend.

Advies IGI (PNH)

De sector Ingenieursdiensten, Geodata en Innovatie (IGI) van de Provincie Noord-Holland heeft een advies opgesteld (d.d. 9 januari 2018, versie 0.2) voor het project N241. Hierin is een concrete invulling van kansen meegegeven op het gebied van de instandhouding en vergroting van de biodiversiteit:

- Ter hoogte van de Westerlangereis een natuurvriendelijke oever aan de noordzijde van de N241 aanbrengen; dit kan betekenen dat het weglichaam iets verlegd moet worden naar het zuiden om ruimte te creëren. Er dient ten minste een 0,50m moerasbegroeiing aanwezig te zijn.
- De bestaande duiker tussen km 13,7 en 13,8 vervangen voor een ecoduiker met aan beide zijden looprichels voor de doelsoort otter.
- De oever van de Westerlangereis faunauittreedbaar maken, zoveel als mogelijk met gebruik van natuurvriendelijke oevers.
- Bij damwanden of beschoeiing faunauittreedplaatsen realiseren.
- Wegbermen inzaaien zodanig dat de nectarindex met ten minste 1 punt stijgt in 5 jaar naar aanleg en 2 punten 10 jaar na aanleg. De winsten vallen te behalen door meer voorjaarsbloeiërs in het zadenmengsel toe te passen. Het voedselaanbod zal daardoor gedurende het voor-, zomer en najaar meer aanwezig zijn. De gebiedsaannemer dient hiervoor een beheerplan op te stellen en aan te geven hoe en wanneer het eindbeeld bereikt kan worden en welke beheerwijze en onderhoudsmaatregelen daarvoor worden ingezet.
- Het buitendijks gebied langs de Westerlangereis (ter hoogte van de Schapenweg) dient zo min mogelijk te worden aangetast als gevolg van de reconstructie van de N241. De overhoek betreft een essen-iepenbos dat typerend is voor het West-Friese landschap en (nog) niet aangetast is door iepenziekte of essentaksterfte.

- a. Door de natte gradiënt ter plaatse van de oever gefaseerd te maaien waarbij altijd 40% blijft staan zullen de condities voor het vergroten van de biodiversiteit ontstaan.
 - b. In de overhoek procentueel meer pioniersbomen of struiken aanplanten
 - c. Schuilplekken creëren op open plaatsen, eventueel aangevuld met takkenrillen/ hopen.
- In de uitwerking van het ontwerp en specificaties dienen de eisen in meetbare eenheden (percentage oppervlak of hoeveelheden per oppervlak, streefbeelden) opgesteld te worden.

Agrarische Natuurvereniging Hollands Noorden

Er dienen waar mogelijk (compensatie)maatregelen voor het weidevogelbeheer te worden genomen. Mogelijkheden zijn greppels vernatten met een pompje op zonne-energie, aanleg van natuurvriendelijke oevers, inzaaien van bermen en/of met kruidenrijk mengsel.

GREEN DEAL INFRANATUUR

De biodiversiteit in Nederland staat al jaren onder druk. Zo gaat het slecht met de bijen en vlinders in Nederland. Voldoende natuurvariatie heeft ook een grote economische waarde. Omdat Nederland over een uitgebreid en dicht infrastructuurnetwerk beschikt, is het wenselijk om juist daar te zorgen voor meer biodiversiteit. Drie jaar geleden spraken 23 partijen met elkaar af om bij aanleg, beheer en onderhoud van (water)wegen, spoorrails, (hoogspanning)kabels en dijken voor meer natuurvariatie te zorgen. De provincie Noord-Holland is een van de ondertekenaars van de Green Deal Infranatuur.

Door de Green Deal zijn de afgelopen drie jaar steeds meer ondernemers en overheden enthousiast geraakt. Ze zijn betrokken bij initiatieven om infranatuur en biodiversiteit op de (bestuurs)agenda te krijgen.

Er zijn handreikingen gemaakt om biodiversiteit vast te leggen in aanbestedingen, omgevingsmanagement en businessmodellen. Zo kunnen opdrachtgevers bij het plannen en uitvoeren van bijvoorbeeld veilige wegen ook een natuurlijke oplossing kiezen die voor zowel veiligheid als natuurbehoud zorgt.

Op 16 november 2017 is vanuit Green Deal een symposium over Infranatuur gehouden met als casus de A.C. de Graafweg (N241). Onderstaande suggesties zijn opgehaald bij de aanwezigen van deze bijeenkomst, als input voor de landschappelijke inpassing:

Wensen

- Verbinden van biodiversiteit aan beleving en recreatie.
- Rondom het tracé kansen zoeken voor biodiversiteit.
- Verbinden van weidevogelleefgebied aan weerszijden van de weg en boeren betrekken als beheerder.
- Wanneer percelen groter dan 0,5 hectare beschikbaar zijn nabij dorpskernen dan onderzoek doen naar de aanleg van een voedselbos.
- Rekening houden met ruimte voor honden (afgescheiden) als uitlaatlocatie.
- Rekening houden met het creëren van een centrale 'rust- of ontmoetingsplek'.
- Plaatsen van insectenhôtels, vogelkastjes.
- Idee om tussengebiedje (nabij Verlaat en Nedorperdijk) in te richten als vispaaiplaats. Er bestaan constructies die je in de dijk maakt waar vis door heen kan. Bij voorkeur aansluitend extra gebiedje aankopen en combineren met natuurvriendelijke oevers langs het boezemwater.
- Aanplant van knotwilgen langs de weg (nabij Verlaat en Nedorperdijk): knotwilgen verstrooien het licht van auto's mits ze relatief laag gehouden worden. Combineren met wal voor geluid.
- Ontwikkeling van natuurvriendelijke oevers/oevers met rietkraag nabij Tramweg.
- Door de weg hier (nabij ovonde richting Opmeer) iets te schuiven kan de flauwe bocht worden afgesneden en blijft tegelijkertijd het natuurgebiedje in tact.
- Een faunavriendelijke duiker aanleggen onder de weg (nabij ovonde richting Opmeer).
- Aan deze zuidzijde (nabij ovonde richting Opmeer) kan door het grondverzet meer waterberging worden gerealiseerd.
- Aan de noordzijde van de weg (nabij ovonde richting Opmeer) kan er worden nagedacht over de aanleg van een zonnepark langs de weg.
- Door het omplakken naar de zuidkant komt de fietsstrook naast het natuurgebied te liggen. Hierdoor wordt een groene fietsstrook gecreëerd die interessant is voor recreatie. Daarnaast is de mogelijkheid benoemd om hier een 'pedelec' fietsbaan van te maken.
- Aan de zuidelijke kant kunnen ter hoogte van de natuurgebieden (in het

3.2.3 Groenbeleidsplan 2018 Opmeer

De gemeente Opmeer beoogt in haar visie zoveel mogelijk behoud van de karakteristieke groene gemeente met haar open specifieke karakter. Hierbij vormt de hoofdstructuur de 'Ruggengraat' van het gemeentelijke groene karakter waarin bomen duurzaam te handhaven zijn. De hoofdgroenstructuur wordt gevormd door de bomen als 'dragers' van de hoofdstructuur en door natuurvriendelijke groenvlakken.

Langs de A.C. de Graafweg in Opmeer bevinden zich laanbomen die als bomenrij geen deel uitmaken van de hoofdgroenstructuur van de gemeente. Wel kruist de A.C. de Graafweg de hoofdstructuur ter hoogte van de linten (Pade, Middelweg/Breestraat, De Veken/Lindengracht). Daarnaast liggen aan weerszijden van de A.C. de Graafweg groenvakken die onderdeel uitmaken van de hoofdgroenstructuur.

Wensen:

- Zoveel mogelijk groen aansluiten op de gemeentelijke hoofdstructuur zodat de kernen en de dorpen met elkaar verbonden blijven door een sterke groenstructuur.

3.2.4 Groenstructuurplan Medemblik 2011

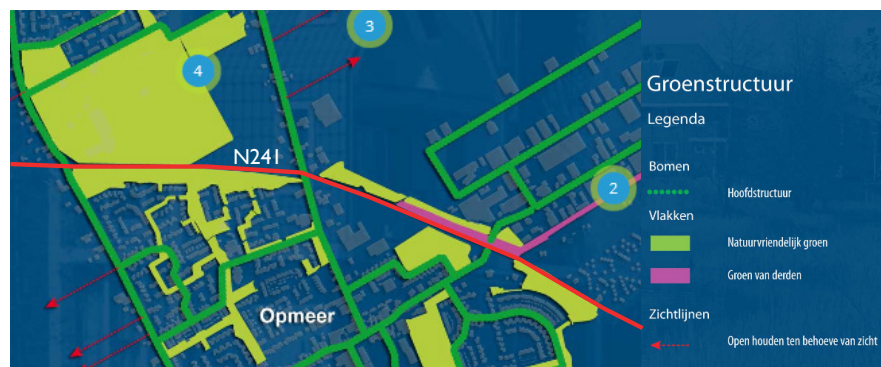
De gemeente Medemblik heeft een groenstructuurplan met daarin een visie op de groenstructuur. Hieronder staan punten die van toepassing zijn op het plan voor de N241:

Visie algemene groenstructuur

Belangrijk voor de groenstructuur is het handhaven van de herkenbare groene gemeente met haar open karakter. Dit betekent dat de aanwezige structuurvormende groenelementen in stand moeten worden gehouden en dat het landschap zijn open karakter behoudt. Het aanplanten van nieuwe massieve groenelementen die de open ruimtes verkleinen is niet gewenst.

Wensen:

- De waardevolste lijnen in de polder worden gevormd door de dijken, spoorlijn en historische wegen. Deze lijnen zijn duidelijk herkenbaar en goed beleefbaar. Dit moet voor de toekomst gewaarborgd blijven.
- Overige ontsluitingswegen zijn onbeplant. Dit draagt bij aan de openheid van het landschap. Het beeld wordt versterkt door aanwezige erfbeplanting. Deze ontsluitingswegen blijven onbeplant.

Kaart hoofdgroenstructuur Opmeer

3.3 WOON- EN LEEFOMGEVING

In drie stakeholdersessies, in oktober 2018, gaven alle geïnteresseerden en omwonenden hun input voor de eerste aanzet van het landschappelijk inpassingsplan. Globaal zijn hieronder de wensen over landschappelijke inpassing opgenomen. Onderstaande wensen en suggesties zijn veelal door meerdere stakeholders benoemd. Specifieke persoonlijke wensen zijn niet in deze lijst opgenomen.

Wensen

- Beschutting maken voor fietsers windrichting zuidwest, door middel van begroeiing.
- Geluidsoverlast beperken door lage schotten of schanskorven bij uitritten van woningen in deelgebied langs de Westerlangereis.
- Waar mogelijk struiken planten onder de bomenrij langs de N241.
- De (verzakke) geluidswal verhogen in Opmeer.
- Aanleg van een park op het perceel van het museum in Opmeer.
- De bomen in het buitengebied ten oosten van Opmeer handhaven of herplanten.
- Geluid- en licht reduceren richting Benningbroek, ter plekke van de nieuwe rotonde en het nieuwe tracé.
- Bij voorkeur bomen in groepjes qua soorten plaatsen langs de weg.
- Op de toekomstige rotonde verlichting met sensoren toepassen.
- Verwilderingsbollen planten in de berm bij Sijbekarspel.
- Fluitekruid, brandnetel en distels zijn voor een aantal agrariërs niet wenselijk in de bermen.
- Oevers steil maken om de overlast van ganzen op het land tegen te gaan.
- Geen rietvlaktes en/of plasdras langs het tracé ten oosten van Opmeer.
- De historische en ecologische waarde van het gebied betrekken in de landschappelijke inrichting. Er zijn 100 jaar oude bomen zoals berken en meidoorn. In het gebied schuilen vossen en nestelen eenden.
- De aanwezigheid van weidevogels in het gebied betrekken in de landschappelijke inrichting.

- Aanbrengen van riet is lastig vanwege de aanwezige zandgrond.
- Aanbrengen van een faunapassage en/of duiker in het nieuwe deel van de N241.

3.4 RECREATIE

In de nabijheid van het projectgebied bevinden zich fietsroutes, een vaarrouthenetwerk, een doorgaande wandelroute en een schaatsroute. Het uitgangspunt is om de routes in stand houden.

3.5 VEILIGHEID EN DUURZAAMHEID

De veiligheid van de toekomstige weg heeft bij de herinrichting van de weg de hoogste prioriteit. Een verbreding van de rijbanen en het fietspad, de verbreding van de bermen en het toevoegen van een obstakelvrije ruimte maken de weg veiliger.

Wensen

- Bestaande verlichting terugbrengen.
- Bij nieuwe rotonde (vleermuisvriendelijke) verlichting aanbrengen.

3.6 DIJKEN

De ringdijk van de Heerhugowaard is onderdeel van het project. Er gelden eisen voor het herinrichten op dijken.

Eisen

- Geen bomen planten in het waterkerend dijkprofiel.

3.7 KABELS EN LEIDINGEN

Er liggen veel kabels en leidingen in het projectgebied. De grootste leiding is de watertransportleiding van PWN, die op het gehele tracé onder de weg ligt. Er zijn plannen om de watertransportleiding gedeeltelijk te vervangen en te verleggen.

Eisen

- Het leidingtracé moet zettingsvrij, objectvrij en functievrij zijn.
- Kabels moeten bereikbaar zijn en het tracé vrij van bomen.

3.8 WATER

In dit project zullen sloten worden gedempt, verplaatst en nieuw gegraven. Daarnaast moet de verhardingstoename gecompenseerd worden door meer oppervlakte water te creëren rondom de A.C. de Graafweg. Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier stelt daar eisen aan.

Eisen

- Verhardingstoename compenseren door extra sloten en open water.
- Bij demping van sloten, water compenseren in hetzelfde peilgebied.
- Doorstroomprofiel hoofdwaterlopen ten minste handhaven.
- Doorvaarbaarheid waarborgen.
- Zoveel mogelijk aanleg van natuurvriendelijke oevers

3.9 GELUID

De omgeving van de A.C. de Graafweg heeft te maken met geluid van het verkeer. Geluidsonderzoek is een onderdeel van dit project en de toekomstige weg is daarin beoordeeld.

Eisen

- Toepassen geluidsreducerende materialen en maatregelen nemen daar waar de geluidsbelasting boven de norm is, in samenwerking met gemeenten.

4. VISIE

Dit hoofdstuk beschrijft de visie en inpassing van de A.C. de Graafweg en de doorvertaling ervan in ontwerpprincipes. Aan de hand hiervan worden de bestaande situatie en de gewenste inpassing van de weg in zijn omgeving verbeeld: hoe is de beleving van het landschap vanaf de weg, hoe wordt de weg beleefd vanuit de omgeving en wat betekent dit voor de inpassing van de weg in de verschillende deelgebieden?

4.1 VISIE

De A.C. de Graafweg (N241) verbindt verschillende landschapstypen. De hele weg krijgt een eenduidige inrichting en wordt aan de randen ingepast en sluit aan aan bij de kenmerken van de verschillende landschapstypen:

De nieuwe A.C. de Graafweg is een veilige herkenbare route door kenmerkende landschappen die de biodiversiteit vergroot

Veilige herkenbare route

Het veiliger maken van de weg is het voornaamste doel van de herinrichting van de N241. Dit is daarmee de belangrijkste harde randvoorwaarde, waarmee ook voor de landschappelijke inpassing afwegingen worden gemaakt in het ontwerpproces. Een herkenbare route bestaat uit een eenduidige weginrichting en aanleg en beheer van bloemrijke bermen.

Kenmerkende landschappen

De A.C. de Graafweg ligt in verschillende landschappen die unieke en kenmerkende eigenschappen hebben. Bij de landschappelijke inpassing is het bestaande landschap de basis voor de inrichting. Er ligt ook een kans om de bestaande karakteristieken te benadrukken en te verbeteren. Zoals het zicht op het open landschap en historische watergangen herkenbaar te maken.

Ringvaart Heerhugowaard Westerlangereis

Ringdijk Heerhugowaard grenzend aan druiplanden

Zicht op verkaveling en openheid polder Lage Hoek

Verdichte groene kern van Opmeer

Zicht op watergang Achterwijzend

Zicht op lint Sijbekarspel

Vergroten biodiversiteit

De biodiversiteit staat onder druk in Noord-Holland. Dit project omvat een zone van 12 km, dat daarom een grote bijdrage kan leveren voor de natuur. Het zoveel mogelijk handhaven van natuur, maar ook het toevoegen van meer natuur is daarom een missie.

Door de aanleg van wegen, vaarwegen en spoorwegen zijn leefgebieden in Nederland in de afgelopen decennia versnipperd geraakt. Het opnieuw verbinden van leefgebieden door oversteekplaatsen voor dieren te maken, wordt ontsnippering genoemd. Met het bloemrijker maken van de bermen, de aanleg van uittreedplaatsen/natuurvriendelijke oevers, het handhaven van schuilbosjes langs en het aanbrengen van een ecoduiker wordt de N241 alvast gereed gemaakt voor de doelsoort otter. Soorten die meeprofiteren (volgsoorten) zijn o.a. waterspitsmuis en hermelijn. Ook amfibieën, vissen, libellen, dagvlinders en kleine zoogdieren profiteren van de aanwezigheid van bloemrijke bermen en natuurvriendelijke oevers.

Naast de vergroting van biodiversiteit ligt er bijvoorbeeld ook een kans om verlichting natuurvriendelijker te maken. Ecodynamische (vleermuisvriendelijke) verlichting heeft bijvoorbeeld minder impact op de natuur.

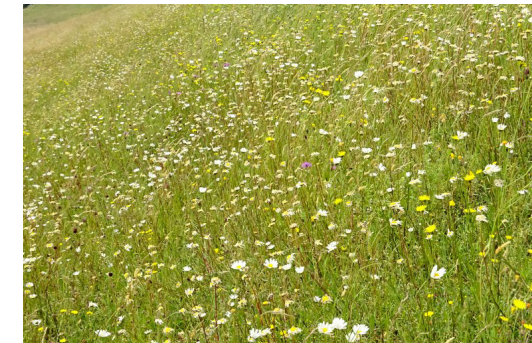
Doelsoort Otter

Vergroten leefgebied vlinders

Bijen

Verrijken bermen met bloemrijk gras

Vleermuisroute (gewone dwergvleermuis)

Weidevogelleefgebied (Tureluur)

4.2 INPASSING

Op basis van de analyse (hoofdstuk 2), de wensen en eisen (hoofdstuk 3) en de visie uit de vorige paragraaf volgen ontwerpprincipes en maatregelen voor de inpassing. De landschappelijke ontwerpprincipes en natuurvriendelijke maatregelen zijn hieronder puntsgewijs toegelicht. In de kaarten en profielen zijn deze ontwerpprincipes en maatregelen verbeeld. Onder het kopje 'Kansen voor vervolgtraject' staan zaken die in het vervolgproces nader worden onderzocht.

4.2.1 Deelgebied Langs de Westerlangereis

In dit deelgebied ligt de A.C. de Graafweg op de noordelijke ringdijk van de polder Heerhugowaard. Aan de westkant ligt de weg in de polder tot de rotonde bij Verlaat.

Ontwerpprincipes/maatregelen:

- De taludhelling van de ringdijk handhaven en zo steil mogelijk maken om het dijklichaam te benadrukken.
- Wisselend zicht op het open landschap.
- Het groen aan de polderzijde hangt samen met de erven, aan de zuidkant van de weg worden geen bomen aangeplant.
- Aan noordkant bij de Niedorperdijk worden bomen teruggeplant. Richting het lint 'De Noord' blijft het zicht op het lint behouden.
- Landschappelijk gezien heeft het versterken van het zicht op de Westerlangereis door het verwijderen van onderbegroeiing de voorkeur. Vanuit het belang van de natuur heeft het behoud van struiken als onderbegroeiing de voorkeur. De voordelen bij behoud gaan boven het verbeteren van het zicht op de Westerlangereis. De onderbegroeiing blijft en de soortenrijkdom wordt verrijkt.
- Aansluiting brug Nieuwe Niedorp markeren door grote bomen aan de oostzijde, met voldoende overzicht voor het wegverkeer onder bomen door.
- Aansluiting Groenedijk, mogelijkheden benadrukken cultuurhistorische dijk.

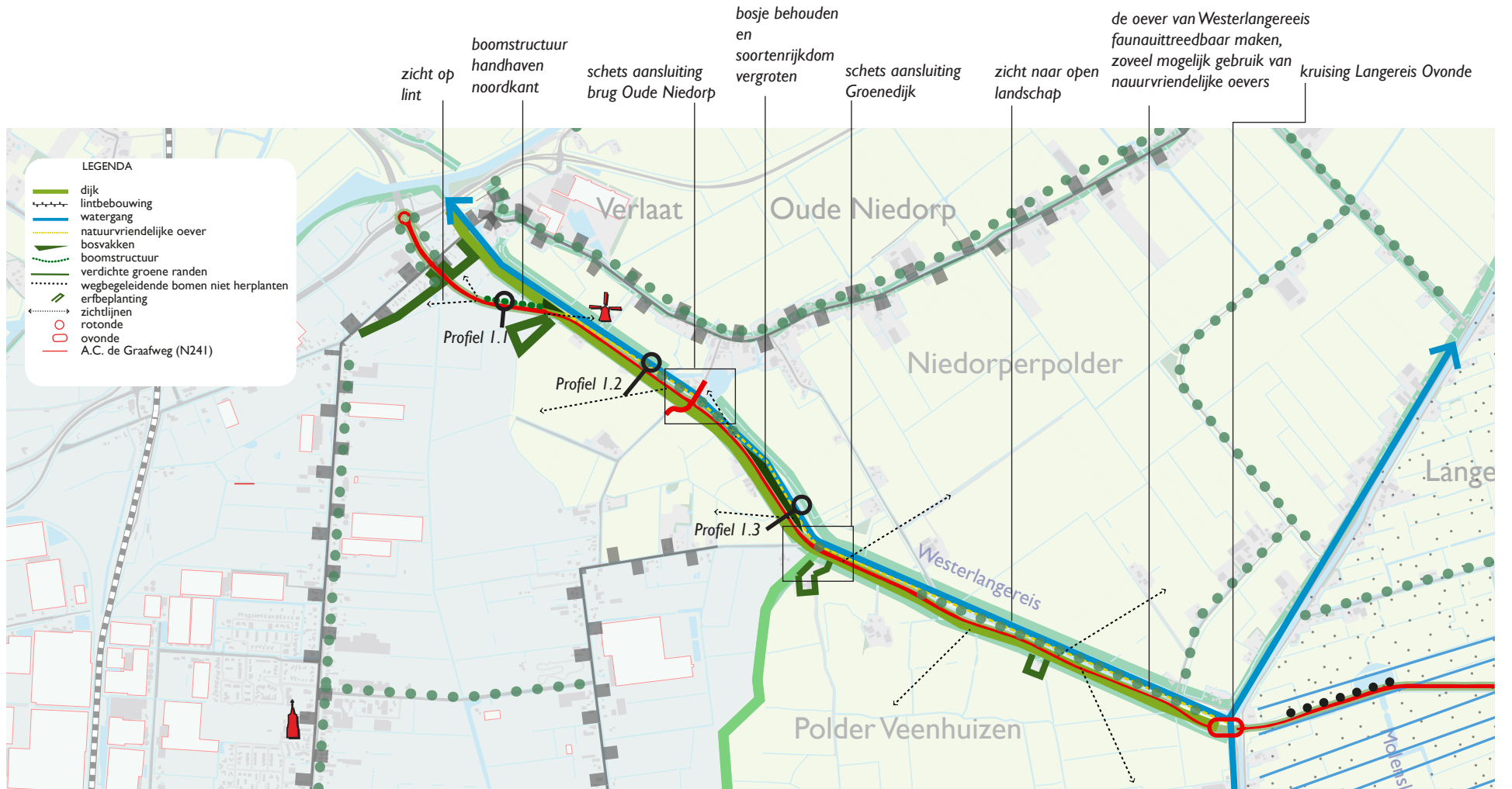
- Ovonde markeert kruising Langereis (buiten projectgrens).
- Boomsoorten als voorkomend in het gebied: afwisseling van populier, els, wilg. In buitendijkse gebieden soortenrijkdom vergroten met: esdoorn, lijsterbes, meidoorn, iep.

Vergroten biodiversiteit:

- Leefgebied vergroten voor libellen, rietvogels en paaiplaatsen voor vissen en amfibieën, door: door waar mogelijk natuurvriendelijke oevers te maken langs de Westerlangereis.
- Faunauittreedbaar maken van de Westerlangereis (exacte locaties nader te bepalen).
- Nectarrijke bloemen in bermen.
- Onderbegroeiing in buitendijkse gebieden handhaven als schuilplekken.

Kansen voor vervolgtraject:

- Aansluiting Groenedijk, bijv. kunstobject, nader onderzoeken i.o.m. gemeente Heerhugowaard.
- Het toepassen van landbouwpasseervakken.
- Natuurvriendelijke oevers langs Westerlangereis.
- Aansluiting infrastructuur aansluiting Groenedijk.
- Optimalisatie infrastructuur bij Frik/Skarpetbrug.
- Uitwerking fauna-uitreedplaatsen langs Westerlangereis.
- Takkenrillen op open plekken in het buitendijkse gebied nabij Schapenweg voor kleine zoogdieren en amfibieën.
- Plaatsen insectenhôtels in de overhoeken langs de Westerlangereis

Visie inpassing deelgebied Langs de Westerlangereis

Profiel I.I polderweg naar Verlaat

Bestaande situatie

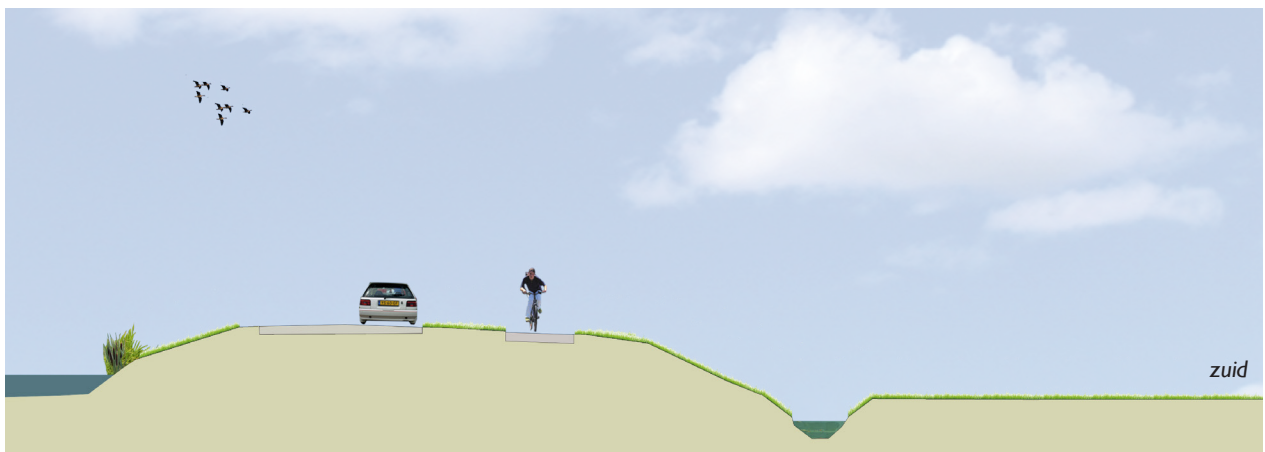
De weg vanaf de ringdijk richting Verlaat heeft aan weerszijden bomen langs de weg.

Toekomstige situatie

In de toekomstige situatie wordt de weg naar de noordzijde verlegd. De bomen aan de noordkant worden herplant. Aan de zuidkant van de weg is geen ruimte om bomen te planten vanwege de ligging van de (nieuwe) PWN-leiding.

Profiel 1.2 ringdijk Heerhugowaard

Bestaande situatie

De weg ligt hier op de ringdijk van de polder Heerhugowaard. Aan de kant van de Westerlangereis en aan de polderzijde staan op een aantal plekken bomen in verschillende soorten.

Toekomstige situatie

De weg wordt in dit deeltraject verlegd naar de zuidzijde van de ringdijk. De bestaande dijk wordt minder herkenbaar door de bredere opbouw van de weg. De dijk krijgt een flauwer talud in de toekomstige situatie (1:3). Hierdoor wordt de dijk minder zichtbaar. Een profiel met een zo steil mogelijk talud (zoals 1:2) heeft voor de landschappelijke inpassing de voorkeur om de herkenbaarheid van de dijk te behouden. Er is een keuze gemaakt voor een 1:3 talud. Dit is wenselijk voor het uitvoeren van beheer en stabiliteit van het talud.

Profiel 1.3 ringdijk Heerhugowaard buitendijks gebied

Bestaande situatie

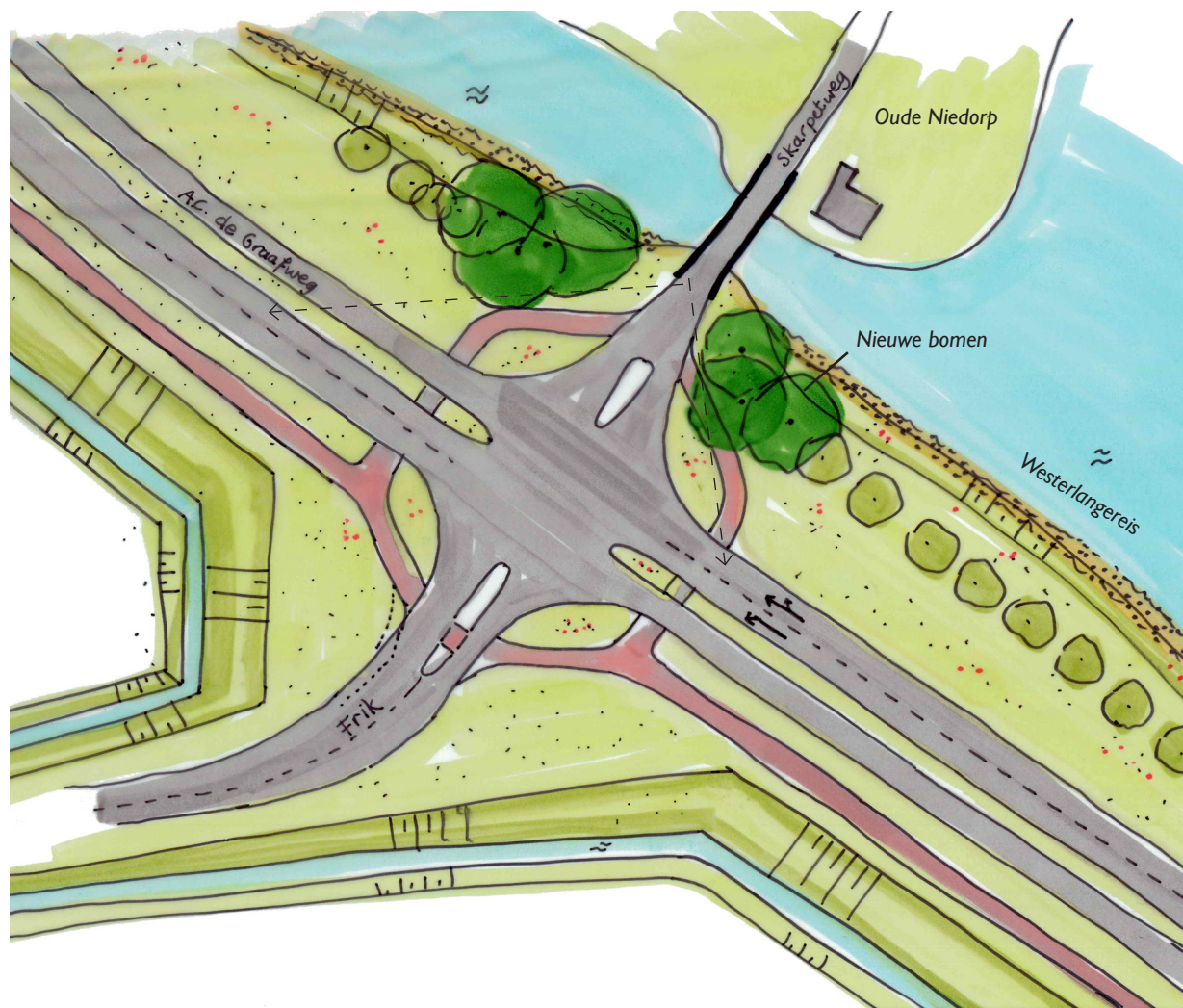
De weg ligt hier op de ringdijk van de polder Heerhugowaard. Aan de kant van de Westerlangereis staan op een aantal plekken bosvakken met bomen in verschillende soorten.

Toekomstige situatie

De weg wordt in dit deeltraject verlegd naar de zuidzijde van de ringdijk. Zie voor het ontwerp principe profiel 1.2. De onderbeplanting wordt aangevuld om de soortenrijkdom te vergroten. In de oevers van de Westerlangereis wordt gezocht naar locaties voor natuurvriendelijke oevers/vis paaiplaatsen/dan wel fauna-uittreedplaatsen.

Schets Skarpetbrug

Schets aansluiting Skarpetbrug (fietspad ter verduidelijking rood in tekening in plaats van grijs)

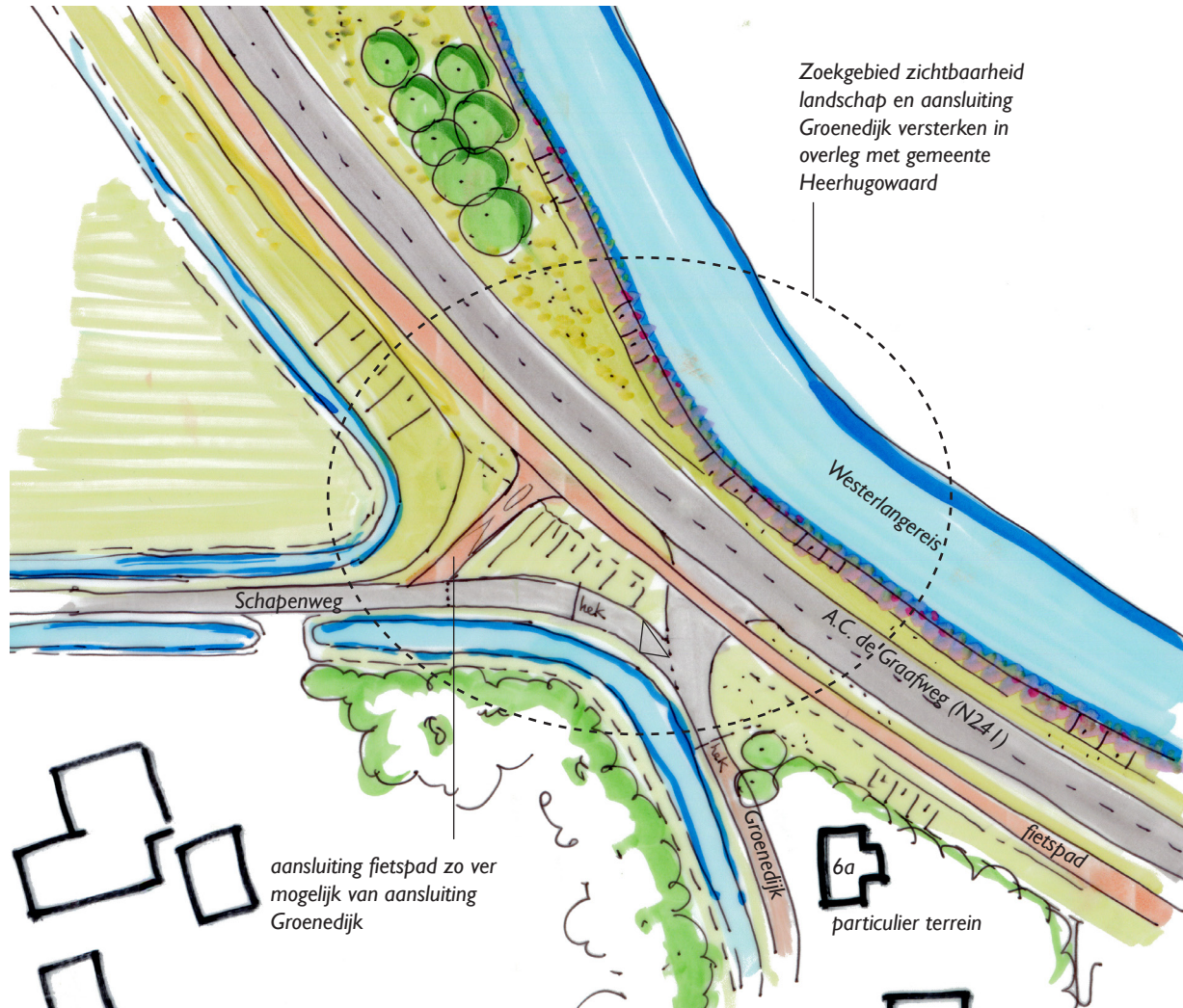
De Skarpetbrug is de verbinding tussen de A.C. de Graafweg en Oude Niedorp. De brug, het hoogteverschil en het bestaande kruispunt worden als gevaarlijk ervaren door bewoners. Op relatieve korte afstand takken namelijk twee aansluitingen aan op de A.C. de Graafweg. In de toekomstige situatie ligt het kruispunt verder van de weg af en sluit de Frik aan op de Skarpetweg. Hierdoor ontstaat meer ruimte en overzicht.

De brug langs de dijk wordt geaccentueerd met grote bomen als 'toegangspoort' naar Oude Niedorp. Aan de westkant van de brug staan al drie grote bomen en de oostkant wordt aangevuld met dezelfde drie bomen, waarbij doorzicht aan de onderzijde blijft, in verband met de veiligheid.

Voor het landschap is deze situatie niet optimaal. Door de verbreding van het kruispunt is het dijkprofiel hier minder zichtbaar. De weg op de bestaande plek houden heeft landschappelijk gezien de voorkeur. Dat zou inhouden dat de Skarpetbrug alleen nog voor langzaam verkeer beschikbaar wordt gesteld of helemaal zou moeten verdwijnen.

De brug is eigendom van de gemeente Hollands Kroon, die nog geen beslissing heeft genomen over de toekomst van deze verbinding. Het uitgangspunt voor het ontwerp nu is het handhaven van de huidige verkeerssituatie; en het optimaliseren van het kruispunt.

Schets Groenedijk

Schets aansluiting Groenedijk (fietspad ter verduidelijking rood in tekening in plaats van grijs)

De Groenedijk is een cultuurhistorisch waardevolle dijk van de veenontginning Veenhuizen en sluit aan op de A.C. de Graafweg. De Groenedijk ligt onopvallend op particulier terrein. De dijk kan meer zichtbaar gemaakt worden in het landschap als deze wordt 'losgekoppeld' van het fietspad. Dit kan tevens door de toegangsweg vanaf de Schapenweg, dieper aan de teen van de dijk aan te leggen.

In het zoekgebied op de kaart ligt een kans om de zichtbaarheid van het landschap en de dijk te benadrukken, in de vorm van een kunstproject. Als voorbeeldproject heeft de gemeente Heerhugowaard het Geheugenspoor van Paul de Kort aangedragen.

Situatie in Provinciaal Inpassingsplan

4.2.2 Deelgebied polder Lage Hoek en Opmeer

In dit deeltraject ligt de weg in de open polder De Lage Hoek. Deze polder heeft een herkenbare verkavelingsstructuur, waar de N241 scherp doorheen snijdt. Langs de weg liggen smalle bermsloten. Aan de oostkant grenst de weg aan de bebouwde kom van Opmeer.

Ontwerpprincipes/maatregelen:

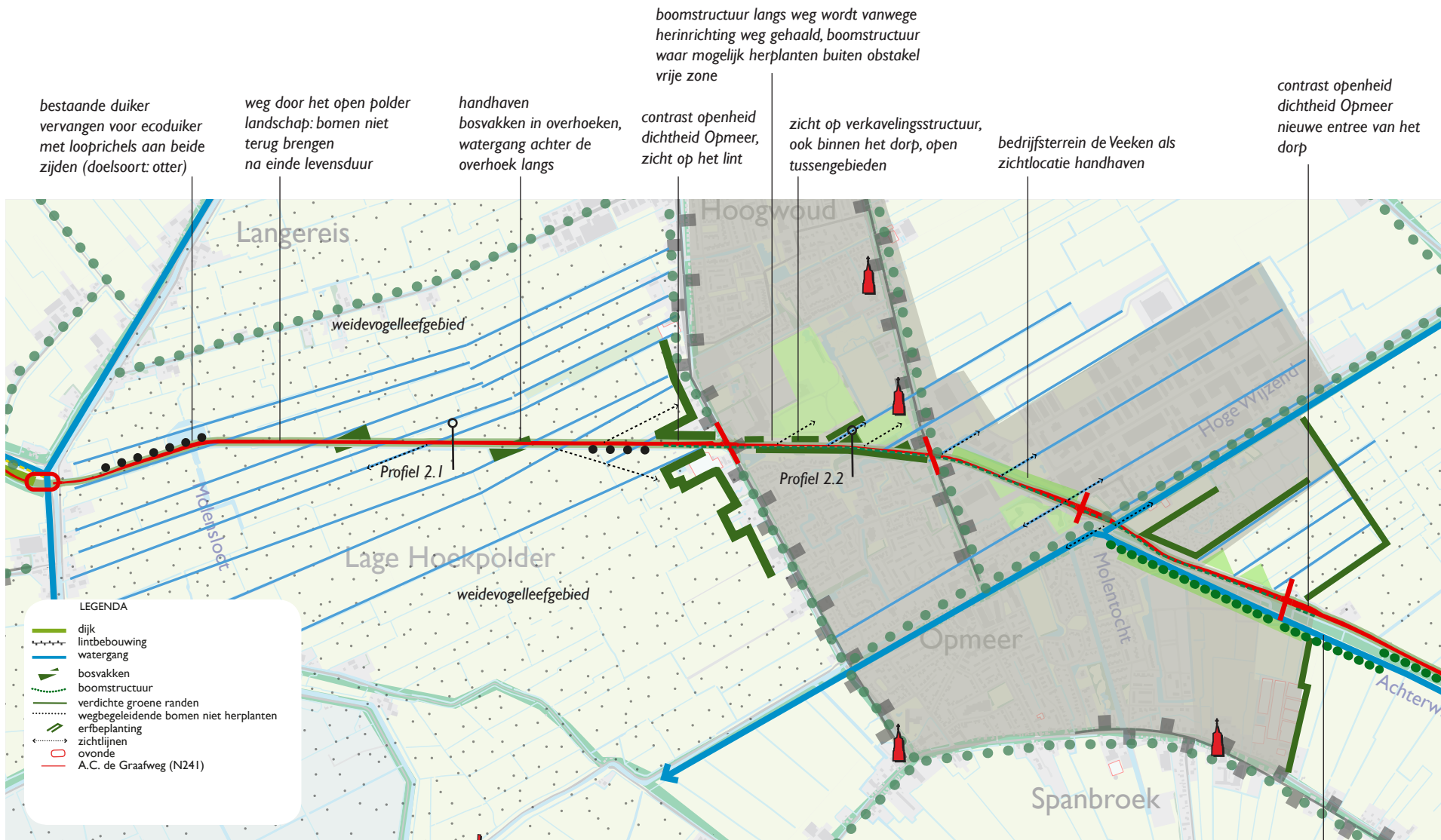
- Verbetering zichtbaarheid open polderlandschap en verkavelingsstructuur door bomen niet terug te planten na kap in verband met de herinrichting en na einde levensduur.
- Handhaven bosvakken in overhoeken.
- Watergangen niet doortrekken als bermsloot N241, maar achter de bestaande overhoeken heen leggen.
- Handhaven contrast openheid en groene bebouwde kom van Opmeer, bomen direct langs de bestaande weg worden verwijderd vanwege de nieuwe obstakelvrije zone.
- Zoveel mogelijk groen terugbrengen, rekening houdend met de samenhang tussen open zones, bosvakken, parken en afschermdende beplanting van woongebieden. Invulling aan de overwegende laanbeplanting wordt gegeven door in overleg met de gemeente Opmeer naar ruimte te zoeken buiten de obstakelvrije zone voor het terugbrengen of aanvullen van laanbeplanting.
- Een haag tussen fietspad en rijweg bevordert het groene karakter en is een visuele scheiding.
- Zichtlijnen op bebouwingslinten handhaven.
- Bedrijven blijven vanaf de weg zichtbaar. Hier komt geen hoge beplanting voor zodat de bedrijven vanaf de weg zichtbaar zijn.
- Boomsoorten: afwisselend beplantingsbeeld behouden met els, wilg en populier en iep. In de kern van Opmeer ook linde.

Vergroten biodiversiteit

- Nectarrijk bloemenmengsel in bermen voor het bevorderen van de biodiversiteit.
- Bestaande duiker vervangen voor ecoduiker met looprichels aan beide zijden met begeleidende kunststof randen (als raster) en uittreedvoorzieningen volgens de Leidraad Faunavoorzieningen bij Infrastructuur.

Kansen voor vervolgetraject:

- Afstemming over compensatielocaties in overleg met gemeenten
- Uitwerking begeleidende maatregelen naar ecoduiker
- Uitwerking watergangen achter overhoeken verbreden en aan de wegkant versmallen

Visie inpassing deelgebied Lage Hoekpolder en Opmeer

vleermuisroute langs de
Achterwijzend

Profiel 2.1 polder Lage Hoek

Bestaande situatie

De weg kruist hier polder Lage Hoek. Op een aantal plekken staan bomen langs de weg.

Toekomstige situatie

De weg wordt verplaatst naar de noordzijde. Een aantal bomen wordt noodzakelijkerwijs verwijderd. Deze worden niet teruggeplant om de doorsnijding van de polder en het zicht op het open landschap te versterken. De kenmerkende overhoeken met bos blijven zoveel mogelijk behouden.

Profiel 2.2 Opmeer

Bestaande situatie

Toekomstige situatie

De A.C de Graafweg in de kern van Opmeer is omzoomd door groen. De weg is op zowel provinciale als gemeentelijke, als particuliere grond, aan weerszijden beplant met verschillende soorten laanbomen, een dubbele bomenrij, boomgroepen en bossages. Zowel op maaiveld als tegen een grondwal.

Tussen het fietspad en de provinciale weg is nu geen fysieke afscheiding.

Door de herinrichting van de weg wordt het profiel van obstakelvrije ruimte groter. De bomen in deze zone moeten worden verwijderd. De bomen aan de zuidzijde van de wegsloot moeten verwijderd worden vanwege de verplaatsing van deze wegsloot. Op deze locatie zullen in overleg met de gemeente Opmeer bomen worden teruggeplant.

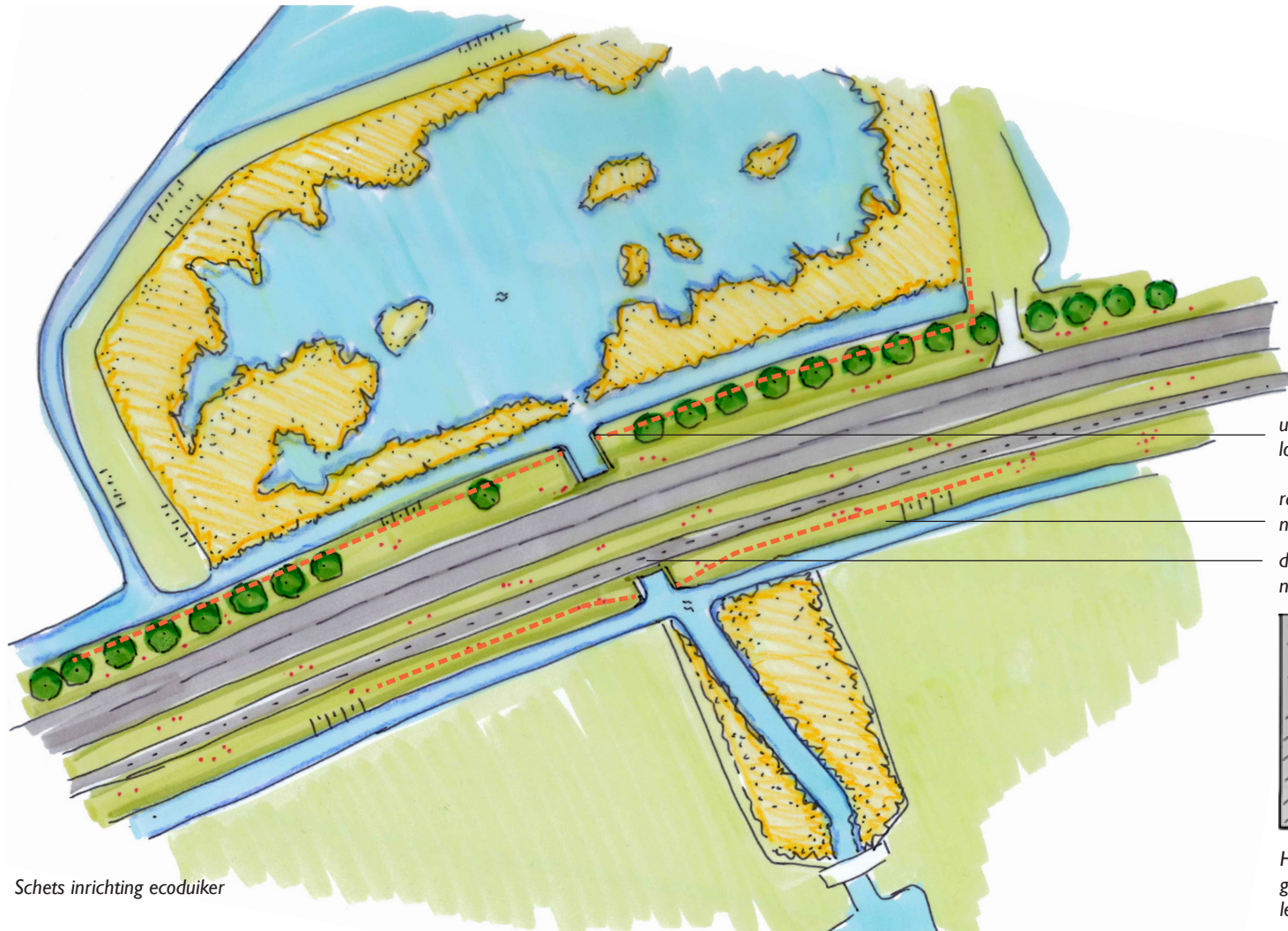
De visie is om de weg zo groen mogelijk te houden en bomen te compenseren. Door de obstakelvrije ruimte en de PWN-leiding zijn de mogelijkheden in het nieuwe profiel echter zeer beperkt. Binnen de bebouwing van Opmeer komt een haag als scheiding tussen het fietspad en de weg. Deze haag draagt bij aan het gevoel van veiligheid van fietsers in de kern van Opmeer, en tevens aan een grotere beleving van het groen.

Nader onderzoeken:

- bomen planten langs fietspad nabij PWN-leiding

Schets Ecoduiker

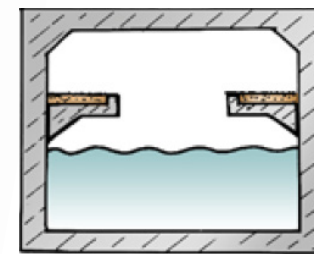
In deze schets zijn de inrichtingsmaatregelen voor de ecoduiker globaal weergegeven.

uittreedplaatsen (4x) overgangen
loopstrook/grastalud

raster/amfiënscherm of ingegraven opstaande rand
nadere uitwerking i.o.m. objectbeheer

duiker vervangen door een
nieuwe ecoduiker

Het principe voor de nieuwe ecoduiker met
geïntegreerde betonnen loopstroken (bron:
leidraad faunavoorzieningen bij infrastructuur)

Schets inrichting ecoduiker

4.2.3 Deelgebied Langs de Achterwijzend

In dit deeltraject ligt de weg in de open polder Hooge landen, langs watergang Achterwijzend.

Ontwerpprincipes/maatregelen:

- Verbetering zichtbaarheid open polderlandschap en verkavelingsstructuur. De Provincie streeft naar openheid in dit gebied, buiten de dorpskern van Opmeer en voert een uitsterfbeleid voor de bestaande bomenrijen.
- Handhaven contrast openheid en groene bebouwde kom van Opmeer, bomen direct langs de bestaande weg worden verwijderd vanwege de nieuwe obstakelvrije zone. Zoveel mogelijk groen terugbrengen, rekening houdende met de samenhang tussen open zones, bosvakken, parken en afschermdende beplanting van woongebieden.
- Achterwijzend herkenbaar houden door breder te houden dan berm sloten.
- Doorzichten tussen de erven door behouden.
- Nieuw tracé zo onopvallend mogelijk houden in het landschap. De voorkeur heeft het verdiepen van het tracé met grondlichamen aan weerszijden, zodat het wegprofiel als het ware wegvalt in de omgeving (zie profiel 3.3).
- Rotonde en aansluiting Tramweg inpassen in structuur van sloten en verkaveling in de omgeving.
- Boomsoorten: boomstructuur afwisselend met els, wilg en iep (bomen 1e grootte). Kleinere boomsoorten in de vleermuisroute (zie uitleg in volgende paragraaf) bestaan uit lijsterbes, meidoorn, esdoorn.

Vergroten biodiversiteit

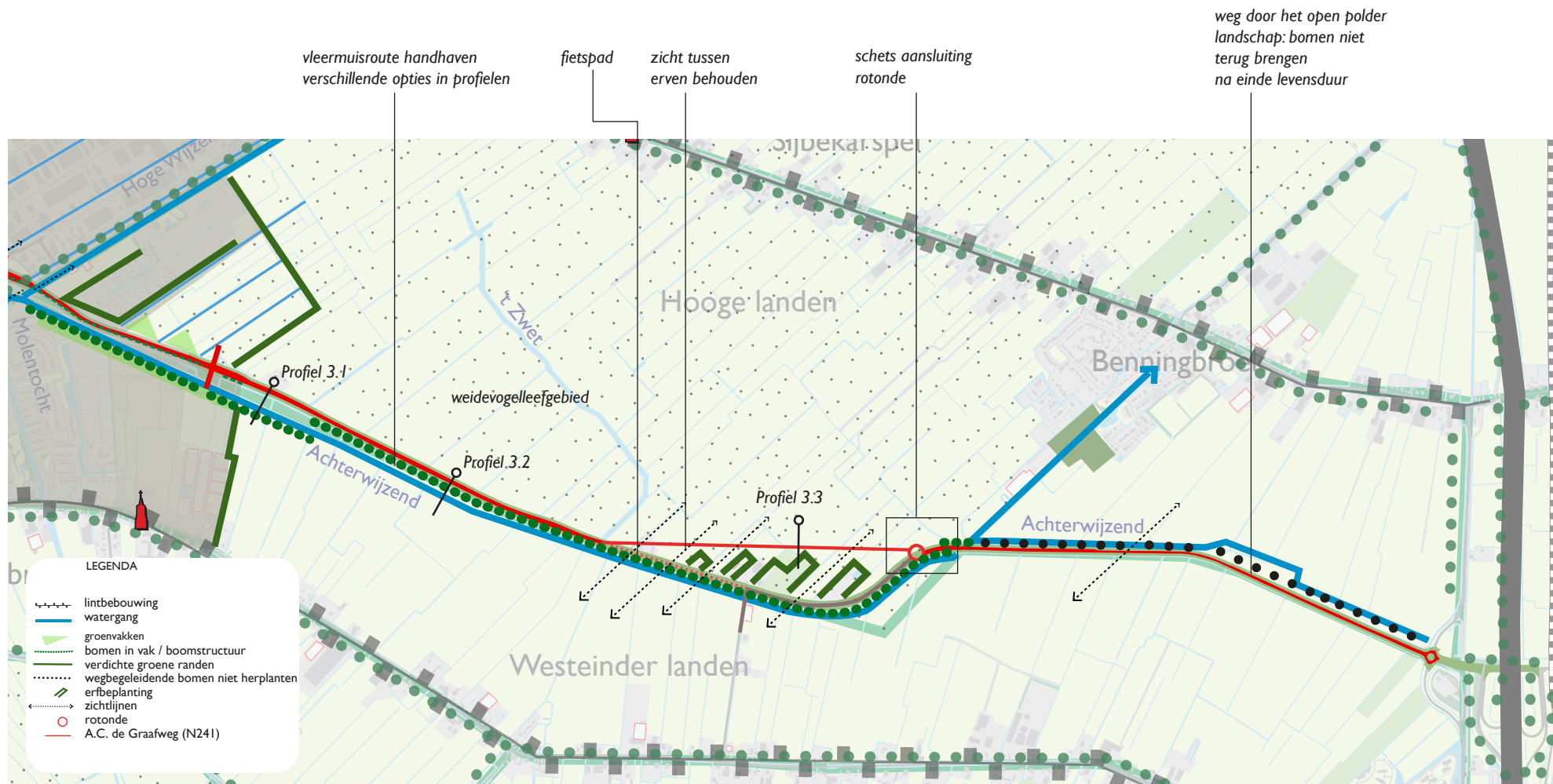
- De vleermuisroute tussen Opmeer via Tramweg richting Benningbroek in stand houden. De randvoorwaarde is: op termijn een bomenstructuur, met hart tot hart aanplant om de twaalf meter. Om de vleermuisroute in stand te houden worden op open delen bomen om de 6 meter aangeplant. Bomen om de 12m zijn grotere bomen met een levensduur van 60 jaar. De bomen daartussen zijn van een kleinere categorie en worden op den duur

weggehaald.

- Nectarrijke bloemen in bermen.
- Ecodynamische (vleermuisvriendelijke) verlichting bij rotonde.

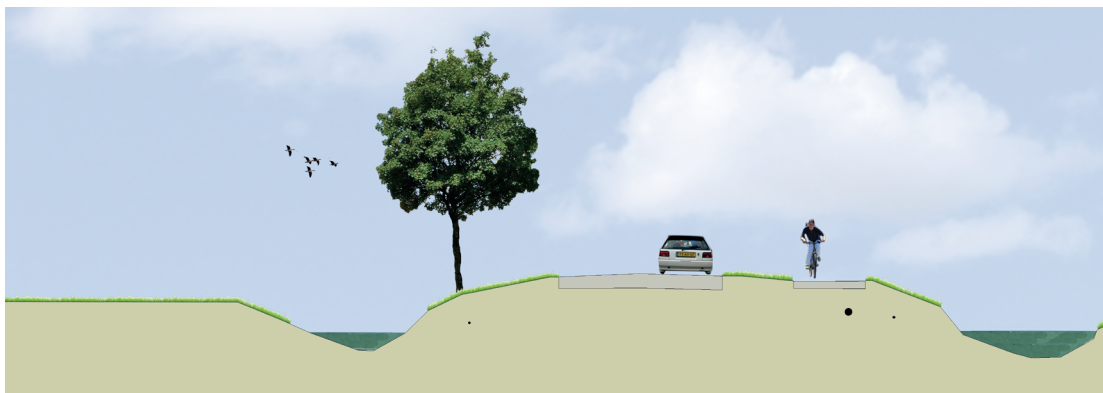
Kansen voor vervolgetraject:

- Afstemming over compensatielocaties in overleg met gemeenten.
- Afstemming bovenwettelijke bomencompensatie met gemeenten en Provincie.
- Optimalisatie bomenstructuur vleermuisroute langs Provinciale weg (fietspad) in plaats van ten zuiden van de watergang. Dit is afhankelijk van de definitieve ligging van de PWN-leiding.
- Optimalisatie grondprofielen langs nieuwe trace in verband met veiligheid en waterafvoer.
- De te vervangen brug in Achterwijzend faunavriendelijk maken.

Visie inpassing deelgebied Langs de Achterwijzend

Profiel 3.1 polder Hooge Landen (vleermuisroute)

Bestaande situatie

De weg ligt hier gedeeltelijk in de kern van Opmeer, langs de nieuwe woonwijk Heereweide en een deel in het open landschap van de polder Hooge landen. De landschappelijke visie is hier een open landschap en zicht op de linten van Wadway en Sijbekarspel.

De losse boomstructuur zal volgens beleid van PNH door de tijd heen verdwijnen door bomen niet terug te brengen na het einde van de levensduur. Echter maken gewone dwergvleermuizen gebruik van de bomen als vliegroute. De route is essentieel voor het behoud van de lokale populatie. In de omgeving zijn geen andere routes beschikbaar. Het is daarom een wettelijke verplichting om de route in stand te houden.

Vleermuisroute bomen ten zuiden watergang

In dit deel van het traject worden bomen aan de zuidkant van de watergang geplant. Er is hier geen ruimte in het profiel om de bomen direct langs het fietspad te plaatsen, dat de landschappelijke voorkeur heeft.

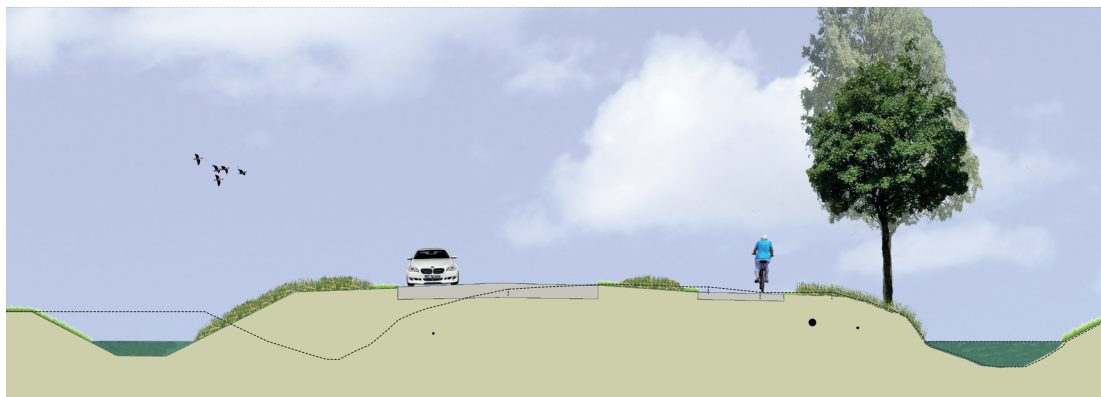
Aandachtspunten:

- een bomenrij is in strijd met landschapsbeleid open landschap: het handhaven van de vleermuisroute is een wettelijke verplichting dus gaat voor op het landschapsbeleid.
- een bomenrij is in strijd met open landschap weidevogelleefgebied: het handhaven van de vleermuisroute is een wettelijke verplichting, de bomen komen aan de zuidkant van het weidevogelleefgebied en er staan nu ook bomen aan de noordkant die verdwijnen vanwege de verlegging van de weg naar het noorden.
- beperkte ruimte in strook (5m) voor uitgroei en onderhoud kroon bomen.

Profiel 3.2 polder Hooge Landen (vleermuisroute)

Bestaande situatie

Vleermuisroute bomen zuid

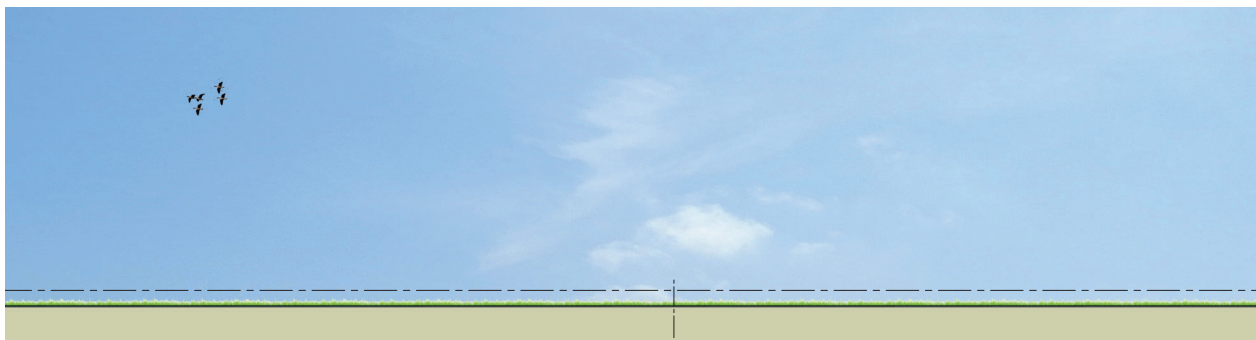
De weg ligt hier in het open landschap van de polder Hooge landen. De landschappelijke visie is hier het behoud en het versterken van het open landschap en zicht op de linten van Wadway en Sijbekarspel.

In dit deel worden bomen aan de zuidkant van de weg tussen de bestaande boomstructuur geplant. De bestaande boomstructuur aan de zuidzijde wordt aangevuld omdat de noordelijke bomenrij verdwijnt door de verlegging van de weg naar het noorden.

aandachtspunten:

- een bomenrij is in strijd met landschapsbeleid open landschap: het handhaven van de vleermuisroute is een wettelijke verplichting en gaat voor op het landschapsbeleid.
- een bomenrij is in strijd met het gewenste open landschap in en rondom het weidevogelleefgebied. Het handhaven van de vleermuisroute is een wettelijke verplichting. De bomen komen aan de zuidkant van de weg langs het weidevogelleefgebied.
- beperkte ruimte in talud voor aanplant bomen.
- ligging nabij kabels en leidingen.

Profiel 3.3 polder Hooge Landen nieuw tracé

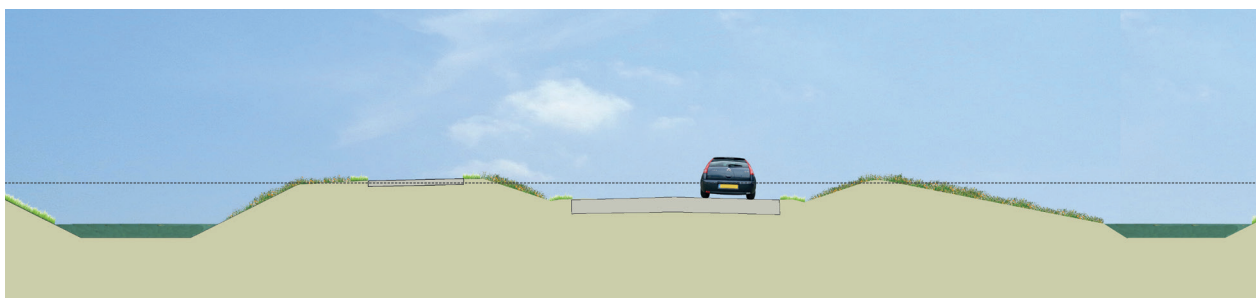
Bestaande situatie

Het nieuwe wegtracé doorsnijdt de verkavelingsstructuur van de polder. De bestaande situatie is daarom vlak en bestaat uit grasland.

Toekomstige situatie

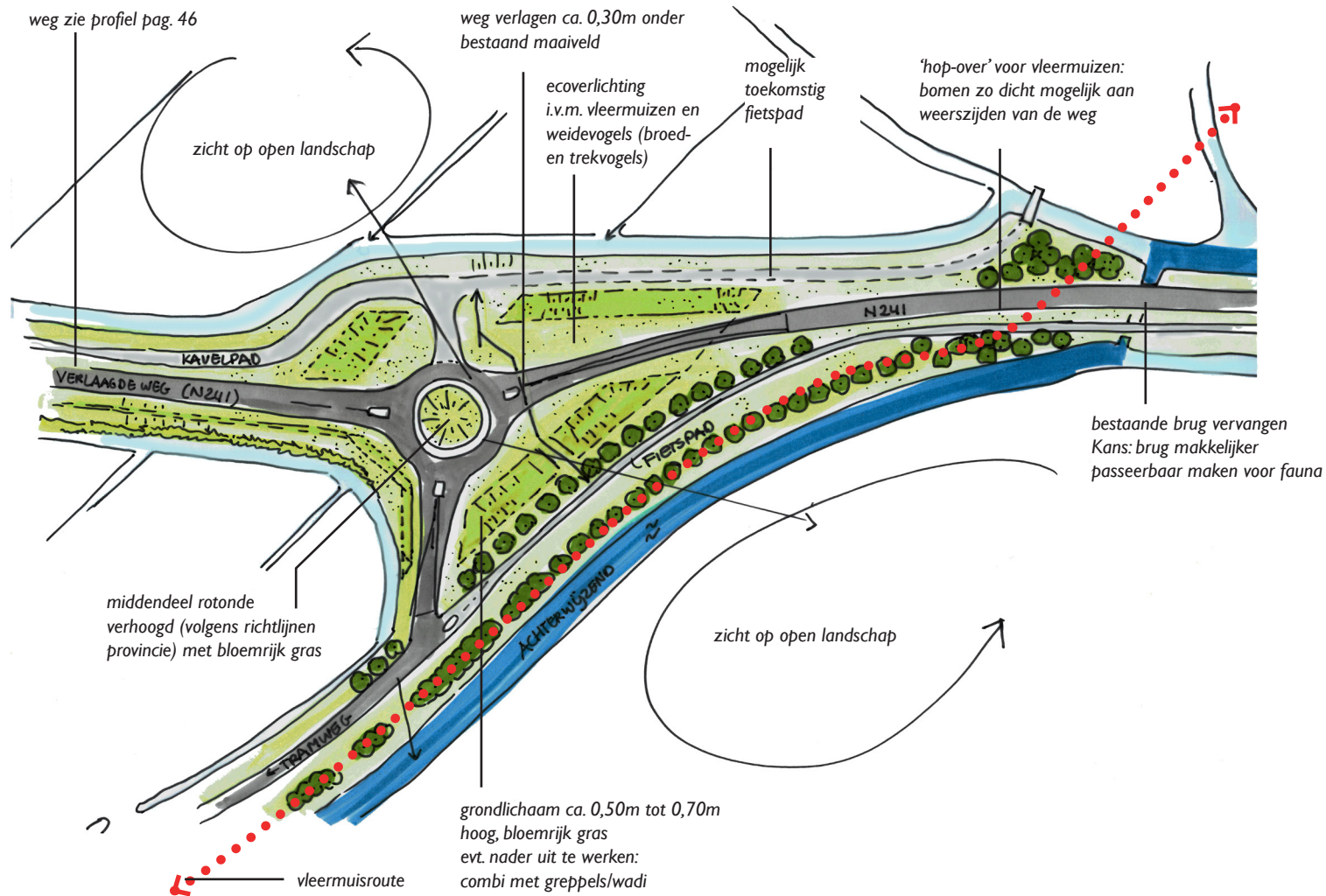
Het wegtracé geeft een nieuwe invulling aan de bestaande verkavelingsstructuur. Het nieuwe tracé komt zo onopvallend mogelijk in het landschap te liggen, zonder bomen of andere groene structuren. Hierdoor blijft het landschap open en blijft het opgaande groen gekoppeld aan het huidige tracé van de A.C. de Graafweg, de Achterwijzend en de huidige erfbeplanting.

Gewenste situatie (kans nader onderzoeken)

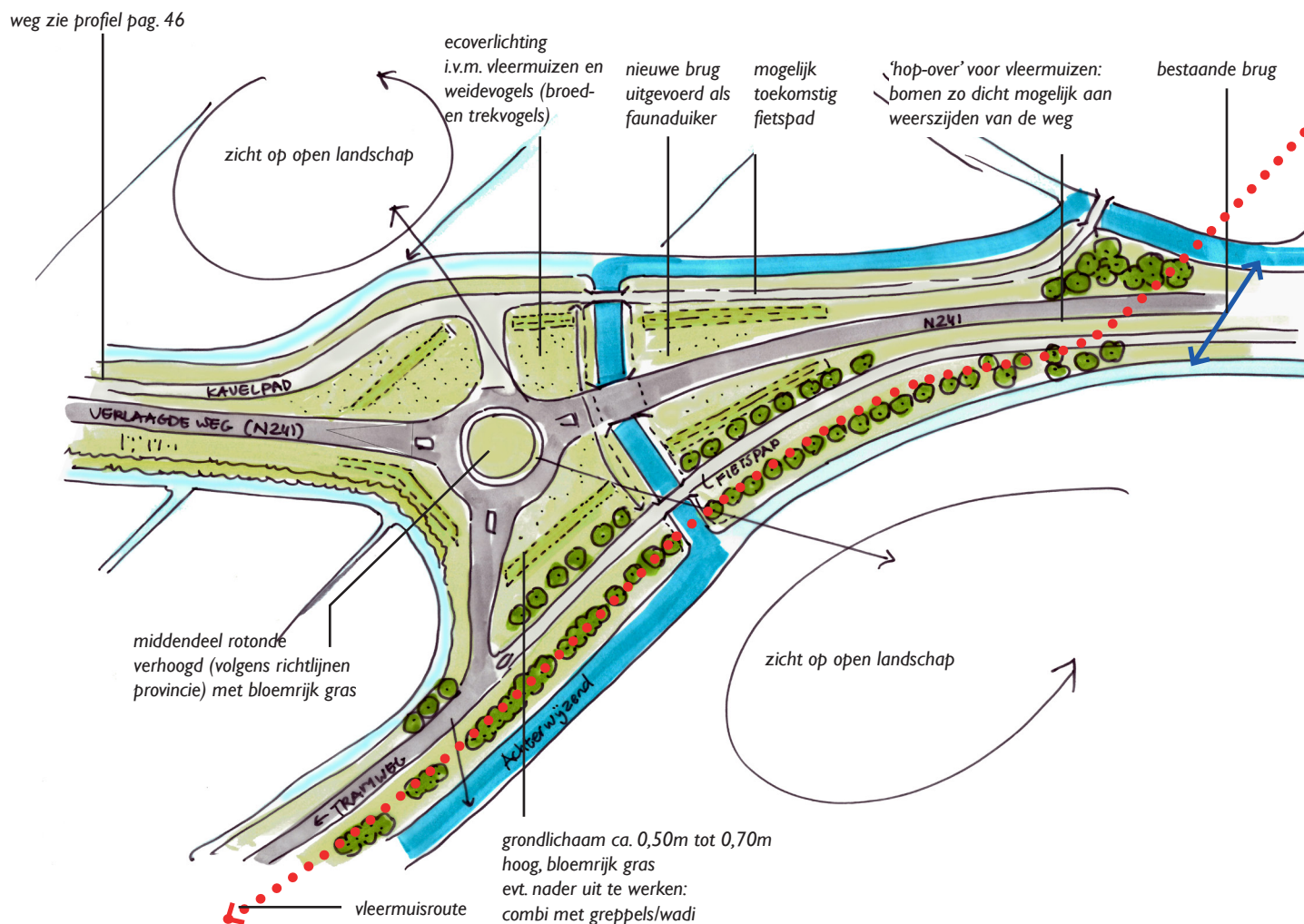
Een wegverlaging vermindert het zicht op de weg vanuit het landschap. Een bijkomend voordeel is een reductie van geluid. Er wordt nader onderzoek gedaan naar de haalbaarheid van een verlaagde weg in verband met veiligheid, waterafvoer en beheer.

Schets Optie I landschappelijke inpassing rotonde (binnen PIP)

De rotonde ligt in deze optie iets lager dan de omgeving om de nieuwe invloed van de rotonde in het landschap te beperken. Lage grondlichamen benadrukken de verkavelingsrichting. Een bijkomend voordeel is dat deze inrichting bijdraagt aan geluidsreductie en het tegengaan van licht afkomstig van voertuigen.

Schets Optie 2 landschappelijke inpassing rotonde (binnen PIP)

De Achterwijzend wordt in deze optie verlegd richting de rotonde. Een nieuwe structuur ontstaat hier door de rotonde en de watergang samen te brengen. De Achterwijzend deelt hier het infrastructurele vlak op en wordt daarnaast ook zichtbaarder. De nieuwe ligging van de Achterwijzend wijkt af van de verkavelingsrichting, om het eigen karakter te behouden.

De bestaande brug dient vervangen te worden. De nieuwe brug ligt in deze optie dicht bij de nieuwe rotonde, de brug kan gemaakt worden zonder dat de huidige water- en wegstructuur hier hinder van ondervindt. Twee andere bruggen zullen nodig zijn om de fietspaden te ontsluiten in deze optie. De noordelijke fietsbrug is nader te beschouwen, de gemeente Medemblik onderzoekt de mogelijkheden voor een toekomstig fietspad richting Benningbroek. Lage grondlichamen dragen bij aan geluidsreductie en het tegengaan van licht afkomstig van voertuigen.

Kans is om deze nieuwe verbinding makkelijker passeerbaar te maken voor fauna; door de aanleg van een faunaduiker en een doorlopende, maar wel afgeschermdde oever, waardoor dieren niet direct op de weg of de rotonde kunnen komen, maar deze wel veilig kunnen passeren.

5. CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

Dit Landschappelijk inpassingsplan is het sluitstuk waarin het voorkeursontwerp met de wensen uit de omgeving binnen het ruimtebeslag van het PIP een landschappelijke uitwerking krijgt.

De landschappelijke inpassing beoogt een samenhangende route te creëren met de verbinding van verschillende landschapstypen en daarbij horende karakteristieken. Rekening houdende met de eisen en wensen uit het beleid, de woon- en leefomgeving (stakeholderbijeenkomsten) en waar mogelijk het versterken van natuurnetwerken, biodiversiteit en groen. Daarnaast is er ook een concrete invulling gegeven aan de ruimtelijke vraagstukken rondom de weg, als voorbereiding op de uitvoering van de herinrichting.

Het plangebied ligt volledig binnen het Oude Zeekleilandschap van Noord-Holland en heeft een combinatie van half open gebieden en open tot zeer open gebieden. Doordat het is ontgonnen als veengebied, kent het hier ook de ruimtelijke karakteristieken van: met langgerekte lintdorpen, een regelmatige, opstreckende verkaveling en veel sloten, vaarten en tochten.

Waar mogelijk wordt het zicht op het open polderlandschap vergroot, met in de bebouwde kom van Opmeer een afwisselend contrast tussen open landschap en waar mogelijk groen. Karakteristieke structuren en elementen in het landschap langs de weg, zoals de Skarpetbrug, worden benadrukt door bijvoorbeeld de aanplant van bomen. Deze visie voorziet daarnaast in het nemen van maatregelen die de biodiversiteit vergroten en versterken, door de toepassing van onder meer een ecoduiker, bloemrijke bermen en de instandhouding van een essentiële vleermuisroute van de gewone dwergvleermuis.

In dit plan zijn tevens kansen voor het vervolgtraject benoemd, waarmee de bestaande landschappelijke en ecologische karakteristieken verder kunnen worden versterkt en het ontwerp van de weg kan worden geoptimaliseerd. Deze kansen bestaan onder meer uit het optimaliseren van diverse aansluitingen op de weg en de inpassing van de nieuwe rotonde. Er zijn kansen benoemd ten aanzien van het natuurvriendelijker maken van de omgeving van de weg, waaronder de aanleg van natuurvriendelijke oevers in de Westerlangereis, een bestaande ecologische verbindingszone. Daarnaast kan de biodiversiteit verder worden versterkt door kleine ingrepen, zoals het plaatsen van 'insectenhôtels'. Ten slotte biedt de inpassing van de weg kansen voor het creëren van recreatieplaatsen, gekoppeld aan de beleving van natuur en landschap.

Ter optimalisatie van de landschappelijke inpassing wordt aanbevolen om bovenwettelijke compensatielocaties voor bomen in overleg met de betrokken gemeenten nader te onderzoeken en uit te werken. Ook de exacte inpassing van de vleermuisroute en de inpassing van de Achterwijdend nabij de nieuwe rotonde heeft nadere uitwerking nodig. Daarnaast zijn optimalisaties te behalen in de nadere uitwerking van de aansluiting van de Groenedijk en de infrastructuur bij het kruispunt Frik/Skarpetbrug. In het verdere ontwerpproces worden de toe te passen boomsoorten nader uitgewerkt.

Aanbevolen wordt om een beheerplan voor bloemrijke bermen op te stellen conform de kleurkeur van de Vlinderstichting, als onderdeel van de Green Deal. Als uitwerking hiervan is het aan te bevelen om bloemrijke grasmengsels per locatie en grondsoort samen te laten stellen, op basis van lokale bronnen, rekening houdend met de diversiteit aan grondsoorten (variëaties in klei en zand) in het plangebied.

BRONNEN

- Provinciaal Inpassingsplan A.C. de Graafweg N241 (2018)
- Afwegingsnotitie herinrichting A.C. de Graafweg (2018)
- Leidraad landschap en cultuurhistorie, PNH (2018)
- Historische inventarisatie Heerhugowaard
- Uitwerkingsnota groenzones Provinciale Infrastructuur West-Friesland, PNH (mei 2016)
- Groenbeleidsplan Opmeer (2011), Groenbeleidsplan Opmeer (2018) > nog niet vastgesteld
- Groenstructuurplan Medemblik 2011
- Green Deal Infranatuur
- Leidraad Faunavoorziening Infranatuur / Meerjarenprogramma Ontsnippering (MJPO)
- www.topotijdreis.nl
- www.ahn.nl

COLOFON

TITEL: Landschappelijk Inpassingsplan A.C. de Graafweg (N241)

PROJECTNUMMER: 358657

DOCUMENTNUMMER: SWNL0241972

STATUS: Definitief

DATUM: 09-04-2019

AUTEURS: Hanna Sierag, Maikell Verkade, Simone Verbon

EMAIL ADRES: Hanna.Sierag@sweco.nl

GECONTROLEERD DOOR: Simone Verbon

PARAAF GECONTROLEERD:

GOEDGEKEURD DOOR: Rob Jongenburger

PARAAF GOEDGEKEURD:

CONTACT:
SWECO NEDERLAND B.V.
Robijnstraat 11
1812 RB Alkmaar
+31 88 811 66 00
www.sweco.nl

Tot stand gekomen in samenwerking met Provincie Noord-Holland:

Daniël Eggermont
Jan Steenis
Sander Wiendels
Nico Jonker
Jur Hoefakker
Hans van Helden
Barry Hol
Nanda Scheerder
Marjolein Anneveldt
Martin Witteveldt

Kijk voor een overzicht van onze vestigingen
op www.sweco.nl/contact

